

Sygn. akt **IV C 2337/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie IV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Monika Włodarczyk
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Arkadiusz Połaniecki

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2021 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **R. S., B. S.**

przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę i ustalenie ewentualnie o ustalenie i zapłatę

1. oddała powództwo główne o ustalenie i zapłatę;
2. oddała powództwo ewentualne o zapłatę i ustalenie;
3. zasądza od R. S. i B. S. solidarnie na rzecz (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 10 817,00 zł (dziewięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych zero groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt IV C 2337/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 kwietnia 2020 roku (data prezentaty) skierowanym przeciwko (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. R. S. i B. S. wnieśli w ramach żądania głównego (pkt I. petitum pozwu – k. 3v) o:

1. ustalenie na podst. art 189 k.p.c., że postanowienia umowy kredytu hipotecznego o nr (...)z dnia 29 sierpnia 2006 r. zawartej pomiędzy powodami R. S. i B. S. a pozwaną (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (dawniej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.) oraz regulaminu produktów kredytowych dla klientów indywidualnych w (...) Bank (...) S.A. mającego zastosowanie do umowy kredytu nr (...)z dnia 29 sierpnia 2006 r. z zakresie odnoszącym się do denominacji kredytu, są bezskuteczne wobec powodów, tj. nie wiążą powodów, w tym w szczególności:

- §2 pkt 20 Regulaminu „Przewalutowanie – wymiana waluty dokonywana przez Bank i za jego zgodą, po obowiązującym w Banku w dniu dokonania wymiany kursie kupna/sprzedazy walut lub w przypadku wymiany waluty obcej na inną walutę obcą, po kursie krzyżowy”

- §4 pkt 5 Regulaminu: „Jeżeli zgodnie z dyspozycją Kredytobiorcy wypłata środków Uruchomionego Produktu kredytowego ma nastąpić w innej walucie niż waluta Produktu kredytowego określona w Umowie, to następuje to

po Przewalutowaniu. Przewalutowanie następuje po kursie obowiązującym w momencie zaksięgowania dyspozycji Uruchomienia Produktu kredytowego”;

2. zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów R. S. i B. S. solidarnie kwoty 59.578,66 PLN tytułem zwrotu świadczenia nienależnego, świadczonego przez powodów na rzecz pozwanej bez podstawy prawnej wobec zastosowania przez pozwaną w umowie kredytu hipotecznego o nr (...) (...) z dnia 29 sierpnia 2006 r. klauzul abuzywnych bezskutecznych względem powodów, których zastosowanie nie przesądza o nieważności ww. umowy kredytu hipotecznego lecz jedynie o bezskuteczności częściowej w zakresie denominacji kursem waluty obcej jako rat kapitałowo-odsetkowych pobranych przez pozwaną w wymiarze wyższym w stosunku do umowy pozbawionej klauzul denominacyjnych bezskutecznych wobec powodów od dnia zawarcia umowy za okres od dnia 4 października 2009 r. do dnia 4 października 2019 r., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 03 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty.

Ewentualnie, na wypadek nie podzielenia przez Sąd poglądu w zakresie występowania solidarności czynnej po stronie powodów pełnomocnik wniósł o:

2a. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda R. S. kwoty 29 789,33 zł tytułem zwrotu świadczenia nienależnego, świadczonego przez powoda na rzecz pozwanej bez podstawy prawnej wobec zastosowania przez pozwaną w umowie kredytu hipotecznego o nr (...) (...) z dnia 29 sierpnia 2006 r. klauzul abuzywnych bezskutecznych względem powodów, których zastosowanie nie przesądza o nieważności ww. umowy kredytu hipotecznego lecz jedynie o bezskuteczności częściowej w zakresie denominacji kursem waluty obcej jako rat kapitałowo-odsetkowych pobranych przez pozwaną w wymiarze wyższym w stosunku do umowy pozbawionej klauzul denominacyjnych bezskutecznych wobec powoda od dnia zawarcia umowy za okres od dnia 4 października 2009 r. do dnia 4 października 2019 r., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 03 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty;

2b. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki B. S. kwoty 29 789,33 zł tytułem zwrotu świadczenia nienależnego, świadczonego przez powodów na rzecz pozwanej bez podstawy prawnej wobec zastosowania przez pozwaną w umowie kredytu hipotecznego o nr (...) (...) z dnia 29 sierpnia 2006 r. klauzul abuzywnych bezskutecznych względem powodów, których zastosowanie nie przesądza o nieważności ww. umowy kredytu hipotecznego lecz jedynie o bezskuteczności częściowej w zakresie denominacji kursem waluty obcej jako rat kapitałowo-odsetkowych pobranych przez pozwaną w wymiarze wyższym w stosunku do umowy pozbawionej klauzul denominacyjnych bezskutecznych wobec powodów od dnia zawarcia umowy za okres od dnia 4 października 2009 r. do dnia 4 października 2019 r., wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 03 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty;

3. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów R. S. i B. S. solidarnie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 10.800 zł tytułem minimalnej stawki w sprawie opłat za czynności adwokackie, jak również kwoty 17,00 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od każdego pełnomocnictwa udzielonego w sprawie.

Ewentualnie, na wypadek nie podzielenia przez Sąd poglądu w zakresie występowania solidarności czynnej po stronie powodów pełnomocnik wniósł o:

3a. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda R. S. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 10.800 zł tytułem minimalnej stawki w sprawie opłat za czynności adwokackie, jak również kwoty 17,00 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od każdego pełnomocnictwa udzielonego w sprawie

oraz

3b. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki B. S. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 10.800 zł tytułem minimalnej stawki w sprawie opłat za czynności adwokackie, jak również kwoty 17,00 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od każdego pełnomocnictwa udzielonego w sprawie.

W ramach żądania ewentualnego (pkt II petitum pozwu - k. 4), w przypadku nieuznania przez Sąd powyższego żądania o zapłatę i ustalenie za uzasadnione, lecz uznania, że ww. umowa kredytu jest nieważna lub nie istnieje, powodowie wnieśli o:

1. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów R. S. i B. S. solidarnie kwoty 21.418,19 CHF tytułem zwrotu świadczenia nienależnego świadczonego przez powodów na rzecz pozwanej bez podstawy prawnej wobec bezwzględnej nieważności umowy kredytu hipotecznego o nr (...) (...) z dnia 29 sierpnia 2006 r. względnie wobec zastosowania przez pozwaną w ww. umowie kredytu hipotecznego klauzul abuzywnych bezskutecznych względem powodów, których bezskuteczność przesądza o nieważności, względnie nieistnieniu / niezawarciu ww. umowy kredytu hipotecznego, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 3 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty.

Ewentualnie, na wypadek nie podzielenia przez Sąd poglądu w zakresie występowania solidarności czynnej po stronie powodów pełnomocnik wniósł o:

1a. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda R. S. kwoty 10.709,09 CHF tytułem zwrotu świadczenia nienależnego świadczonego przez powoda na rzecz pozwanej bez podstawy prawnej wobec bezwzględnej nieważności umowy kredytu hipotecznego o nr (...) (...) z dnia 29 sierpnia 2006 r. względnie wobec zastosowania przez pozwaną w ww. umowie kredytu hipotecznego klauzul abuzywnych bezskutecznych względem powoda, których bezskuteczność przesądza o nieważności, względnie nieistnieniu/niezawarciu ww. umowy kredytu hipotecznego, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 3 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty;

1b. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki B. S. kwoty 10.709,09 CHF tytułem zwrotu świadczenia nienależnego świadczonego przez powódkę na rzecz pozwanej bez podstawy prawnej wobec bezwzględnej nieważności umowy kredytu hipotecznego o nr (...) (...) z dnia 29 sierpnia 2006 r. względnie wobec zastosowania przez pozwaną w ww. umowie kredytu hipotecznego klauzul abuzywnych bezskutecznych względem powodów, których bezskuteczność przesądza o nieważności, względnie nieistnieniu/niezawarciu ww. umowy kredytu hipotecznego, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 3 grudnia 2019 r. do dnia zapłaty;

2. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów R. S. i B. S. solidarnie kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 5 400 zł, tytułem minimalnej stawki za czynności adwokackie, jak również kwoty 17,00 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od każdego pełnomocnictwa udzielonego w sprawie.

Ewentualnie, na wypadek nie podzielenia przez Sąd poglądu w zakresie występowania solidarności czynnej po stronie powodów pełnomocnik wniósł o:

3a. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda R. S. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3 600 zł tytułem minimalnej stawki za czynności adwokackie wraz z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocności orzeczenia do dnia zapłaty, jak również kwoty 17,00 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od każdego pełnomocnictwa udzielonego w sprawie

oraz

3b. Zasądzenie od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki B. S. kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 3 600 zł tytułem minimalnej stawki za czynności

adwokackie wraz z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocności orzeczenia do dnia zapłaty, jak również kwoty 17,00 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od każdego pełnomocnictwa udzielonego w sprawie.

Uzasadniając swoje stanowisko powodowie wskazali, iż objęte pozwem roszczenie o zapłatę wywodzą z umowy kredytu denominowanego frankiem szwajcarskim z dnia 29 sierpnia 2006 r. w kwocie 128 500 CHF zawartego z poprzednikiem prawnym pozwanego. Strona powodowa wskazała, iż kwota podana w pozwie stanowi wartość nadpłat rat kredytu oraz kwot pobranych przez pozwanego tytułem spłaty kredytu, których wysokość ustalana była na podstawie nieważnych postanowień umownych, tj. wadliwych klauzul denominacyjnych. Wadliwe postanowienia dotyczą zasad określania kwoty udzielonego kredytu oraz rat kredytu. Powodowie powołując się na art. 385¹ § 1 k.c. wskazali na bezskuteczność postanowień umowy odnoszących się do waloryzacji kredytu.

Powodowie podkreślili, że w umowie określono kwotę kredytu przez odwołanie się do waluty obcej. Kwota kredytu miała być i została wypłacona w PLN. Waluta obca pełniła rolę wyłącznie miernika wartości świadczenia wypłaconego w PLN. Początkowo powodowie dokonywali spłat w PLN, jednakże od roku 2015 powodowie dokonują spłaty w CHF. Podkreślili ponadto, że w związku z zastosowaniem przez stronę pozwaną wadliwego, niedopuszczalnego w obrocie konsumenckim mechanizmu waloryzacji powodowie nie są związani postanowieniami umowy w tym zakresie. Stwierdzenie abuzywności klauzul waloryzacyjnych skutkuje utrzymaniem umowy w mocy, z pominięciem umownej waloryzacji. Zatem skutkuje konwersją kredytu na kredyt czysto złotowy. Podkreślili ponadto, że w związku z jednostronnym ustaleniem przez pozwanego kursu waluty przy wypłacie, i przy spłacie kredytu, po stronie powodów powstała nadpłata, która dochodzona jest w niniejszym postępowaniu. Powodowie w pierwszej kolejności podnieśli częściową bezskuteczność Umowy w zakresie klauzul denominacji walutowej, przy pozostawieniu w mocy umowy w pozostałym zakresie. Powodowie stoją bowiem na stanowisku, że klauzula waloryzacyjna nie określała głównego świadczenia stron umowy.

Wskazując na interes prawny w domaganiu się ustalenia bezskuteczności postanowień abuzywnych powodowie wskazali, że skutkiem takiego rozstrzygnięcia ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie ryzyko naruszenia w przyszłości praw powodów. Powodowie osiągną pewność co do legalności swoich praw i obowiązków wobec Banku, jak również co do sprzężonych z nimi uprawnień i obowiązków pozwanej. Uwzględnienie powództwa w zakresie ustalenia bezskuteczności kwestionowanych przez powodów klauzul umownych jednoznacznie przesądzi o charakterze łączącego strony stosunku prawnego na przyszłość.

Jednocześnie uzasadniając roszczenie ewentualne powodowie wskazali, iż umowa jest nieważna ex tunc wobec przyznania jednej ze stron prawa do jednostronnego określenia wysokości swojego świadczenia oraz świadczenia drugiej strony. Nie kwestionując legalności i dopuszczalności mechanizmu denominacji powodowie podnieśli, iż ustalenie wysokości kwoty wypłaconego i zwracanego kredytu wiąże się z koniecznością odwołania się do kursów walut „obowiązujących w Banku”, w sytuacji gdy ani postanowienia umowy ani Regulaminu nie określały zasad ustalania tych kursów. Tym samym ukształtowanie stosunku zobowiązaniowego narusza jego naturę, gdyż wprowadza do stosunku zobowiązaniowego element nadrzędności jednej ze stron i podporządkowania drugiej strony, bez odwołania do jakichkolwiek obiektywnych kryteriów, zakreślających granice swobody jednej ze stron. Zdaniem powodów naruszenie stosunku zobowiązaniowego oznacza przekroczenie granic swobody umów określonych w art. 353¹ k.c. i prowadzi do nieważności czynności prawnej jako sprzecznej z ustawą - art. 58 k.c.

Powodowie nieważności umowy upatrywali również w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego wobec braku prawidłowej informacji ze strony banku o rozpiętości ryzyka kursowego, tj., że powodowie ponoszą nieograniczone ryzyko kursowe, przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka Banku wyłącznie do wysokości udzielonego kredytu, możliwości jednostronnego kształtowania wysokości zobowiązania wynikającego z umowy poprzez stosowanie dwóch

kursów waluty CHF służących ustalaniu kapitału kredytu i spłaty rat kredytu, a także nie przedstawieniu informacji o możliwości jednostronnego kształtowania wysokości spreadu.

Konstatując powodowie wskazali, że jednostronnie narzucone przez bank, postanowienia umowne jeśli okaże się, że określały główne świadczenia stron w sposób niejednoznaczny, sprzecznie z naturą umowy kredytu (essentialia negoti), to w konsekwencji stanowi to, że powodowie świadczyli nienależnie na rzecz poznawanego bez podstawy prawnej, tj. na podstawie umowy bezwzględnie nieważnej, ewentualnie jeśli nastąpi wyeliminowanie postanowień abuzywnych nieokreślających głównych świadczeń stron skutkujące niemożnością utrzymania w mocy umowy po wyeliminowaniu tychże klauzul niedozwolonych - względnie nieważnej, ewentualnie gdy nieważność umowy wyniknie ze sprzeczności z zasadami życia społecznego. Powodowie podnieśli, iż nieważność umowy uzasadnia żądanie zwrotu wszystkich kwot wpłaconych przez powodów stosownie do art. 410 § 2 k.c. Świadczenie pozwanego jest bowiem w takich okolicznościach nienależne (pozew k. 3-29).

W odpowiedzi na pozew złożonej 10 lipca 2020 r., pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanego (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwany wskazał, że zgodnie z pkt 1 zawartej między stronami umowy Bank udzielił powodom kredytu w wysokości 128 500 CHF, zaś w pkt 12.4 umowy przyjęto, że w sprawach nieregulowanych umową mają zastosowanie postanowienia Regulaminu. Ponadto w pkt 5.2 umowy określono, że zdefiniowane w Regulaminie uruchomienie kredytu nastąpi jednorazowo, w następujący sposób: „w wysokości 274 000,00 zł określonej w akcie notarialnym ostatecznej umowy kupna-sprzedaży Kredytowanej Nieruchomości na rachunek bankowy Zbywcy (...), w wysokości określonej w dyspozycji Uruchomienia Kredytu, nie więcej jednak niż 27 900,00 zł jednorazowo na rachunek kredytobiorcy wskazany w dyspozycji uruchomienia kredytu na remont kredytowanej Nieruchomości (...) w wysokości nie większej niż 4.000 zł na rachunek Kredytobiorcy wskazany w dyspozycji uruchomienia z przeznaczeniem na refinansowanie wniesionego wkładu własnego”.

Wskazał, że przedmiotowa umowa jest to kredyt w walucie CHF. Z umowy wprost wynika, że kredyt mógł zostać wypłacony w walucie kredytu (tj. CHF). Powodowie nie mieli obowiązku dokonywać wypłaty środków kredytu w walucie PLN. Wskazana kwota należna do wypłaty w PLN została wprost określona, stąd pozwany nie mógł przyjąć dla wypłaty kredytu kursu waluty niższego niż pozwalający na dokonanie wypłaty kwoty 274.000,00 zł. Jedynie w zakresie części kredytu przeznaczonej na refinansowanie wniesionego wkładu własnego oraz przeznaczonej na remont, kurs mógł ulec zmianie. Jednakże strony Umowy ustaliły minimalny i maksymalny kurs waluty, skoro ustaliły, że kwota kredytu na remont nie będzie przekraczać 27.900 zł, a na refinansowanie wkładu - 4.000 zł.

Ponadto pozwany wskazał, że zgodnie z treścią §4 ust. 5 Regulaminu podstawową walutą wypłaty kredytu jest waluta, w której kredyt został udzielony (w niniejszej sprawie CHF).

Z powyższego zapisu Regulaminu wynika, że wypłata kredytu w walucie innej niż waluta kredytu zależy od dyspozycji kredytobiorców. Gdyby brak było szczególnej dyspozycji kredytobiorców odnoszącej się do waluty wypłaty kredytu, bank wypłaciłby kredyt w walucie,

w której kredyt został udzielony (zatem CHF). W niniejszej sprawie waluta wypłaty kredytu (PLN) określona została w umowie, zgodnie z walutą, w której powodowie mieli zakupić nieruchomość. Treść pkt 5.2 umowy była indywidualnie negocjowana z Powodami, nie był narzucony przez wzór umowny, a jego treść została zrehabilitowana zgodnie z zapotrzebowaniem powodów (k. 134). Powodowie zdecydowali o walucie, w której został wypłacony kredyt. Gdyby powodowie zdecydowali o wypłacie kredytu w walucie kredytu, czyli CHF (pozostawiając podstawowe zasady wypłaty wynikające z Regulaminu) to powodowie nie korzystaliby z przewalutowania według zasad Banku. Powodowie mieli możliwość negocjowanie treści zapisów umowy i z tego prawa skorzystali.

Zdaniem pozwanego stosownie do zapisów pkt 8.8 umowy otwarty został w Banku walutowy rachunek bankowy, prowadzony w CHF. Z historii rachunku wynika, że powodowie dokonywali spłat (przynajmniej częściowo) w CHF

na ten rachunek bankowy. Mechanizm przeliczanie rat kredytu na PLN został przewidziany w umowie i Regulaminie w sytuacji, gdy powodowie w danym miesiącu nie zapewnili na rachunku walutowym środków wystarczających na spłatę raty kredytu. Dopiero w takiej sytuacji spłata raty kredytu następowała po dokonania przewalutowania na PLN, po pobraniu środków z rachunku bankowego prowadzonego w PLN, zgodnie z postanowieniami umownymi i Regulaminem. Zgodnie z ustaleniami w takiej sytuacji przy przewalutowaniu pozwany stosował kurs rynkowy, jednakże było to wynikiem świadomej decyzji powodów związanej z niezapewnieniem wpływów środków pieniężnych w CHF na rachunku walutowym.

Pozwany podkreślił ponadto, że o walutowym charakterze przedmiotowej umowy świadczy również rodzaj oprocentowania uzależniony od stawki LIBOR dla 6 miesięcznych depozytów w CHF, sposób jego obliczania, tj. w walucie CHF adekwatnej do waluty udzielonego kredytu, przez co zmiany kursu waluty nie miały wpływu na wysokość odsetek liczonych w CHF. Również kwota zabezpieczenia hipotecznego została wyrażona w CHF i opiewała na 128 500 CHF w przypadku hipoteki zwykłej i na kwotę 11 680,65 CHF w przypadku hipoteki kaucyjnej.

Pozwany wskazał, że zgodnie z brzmieniem pkt 11.5 umowy kredytobiorca potwierdził świadomość ryzyka zaciągnięcia kredytu w walutach obcych, które wynika z możliwości zmiany kursu waluty kredytu wobec PLN lub zmiany oprocentowania waluty obcej, których skutkiem może być zagrożenie zdolności kredytowej kredytobiorcy spowodowane istotnym podwyższeniem wartości kredytu i odsetek spłaty”. Stąd pozwany poinformował powodów o zagrożeniu i nie przedstawił oferty jako wolnej od ryzyka i całkowicie bezpiecznej.

Pozwany wskazał, że wypłacił powodom umówioną kwotę w PLN zgodnie z dyspozycją wypłaty kredytu, zgodnie z przeznaczeniem, zatem kwestionuje roszczenie powodów co do zasady

i co do wysokości. Powodowie mieli rzeczywistą możliwość uzyskania wypłaty kredytu w CHF, a przedmiotowe postanowienie nie było pozorne. Zaprzeczył aby uznał roszczenie powodów w sposób milczący, którego to wniosku nie uzasadnia fakt braku odpowiedzi na reklamację zgłoszoną w trybie art. 8 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym. Zakwestionował również aby nie otrzymanie odpowiedzi na reklamację skutkowało de facto zmianą rozkładu ciężaru dowodu.

Pozwany zaprzeczył aby ustalał kurs wymiany walut w sposób dowolny i jednostronny. Zdaniem pozwanego umowa jest ważna, zgodna z przepisami prawa, zasadą swobody umów, naturą zobowiązania, zasadami życia społecznego oraz jest wykonalna. Świadczenia stron

z tytułu umowy są ekwiwalentne, a umowa nie narusza zasady określoności świadczenia. Pozwany nie odebrał od powodów świadczenia nienależnego, pozwany nie był z tego tytułu wzbogacony, a powodowie zubożeni. Umowa nie została zawarta w warunkach wyzysku. Pozwany podkreśla, że wolą stron było zawarcie umowy kredytu w walucie CHF, a harmonogram spłaty kredytu wyrażony w CHF potwierdza walutowy charakter kredytu. Co istotne kwota kredytu i rat kredytu nie została określona w wyniku waloryzacji kursem CHF, powodowie mieli wpływ na treść stosunku zobowiązaniowego, w tym wprowadzenia zmian

w projekcie umowy, mieli możliwość jej negocjowania, zostali należycie poinformowani

o ryzyku walutowym, a w chwili zawierania umowy powodowie mieli świadomość o ryzyku walutowym związanym z zawarciem umowy o kredyt w walucie obcej, ryzyku zmiennego oprocentowania oraz spreadów walutowych, zmienności kursów. Pozwany zaznaczył, iż powodowie mieli możliwość wyboru kredytu w PLN, przed podpisaniem umowy mieli możliwość zapoznania się z postanowieniami umowy i Regulaminu, powodowie mieli możliwość negocjowania kursów waluty dla wypłaty i spłaty kredytu, o czym zostali poinformowani. To również powodowie decydowali o dacie wypłaty kredytu a tym samym

z jakiego dnia będzie brany pod uwagę kurs waluty dla wypłaty kredytu w przypadku wypłaty środków w innej walucie.

Pozwany wskazał, że powodowi wypłacono całą oczekiwaną kwotę, która w całości pokryła określone w umowie przeznaczenie kredytu, a powodowie nigdy nie zgłaszali, że na skutek przeliczeń wypłacono powodowi kwotę zbyt małą. Postanowienia dotyczące uruchomienia kredytu i możliwości wypłaty w walucie PLN nie zmieniają waluty kredytu. W umowie wskazano określoną kwotę 128 500 CHF. Powodowie znali wysokość udzielonego kredytu i do takiej kwoty mogli się zadłużyć. W przedmiocie spłaty - uznając, że stosowane przez Bank kursy walutowe PLN/CHF są nierynkowe i znacznie zawyżone, powodowie mieli możliwość zaopatrzenia się w CHF na rynku korzystając z usług innych banków lub kantorów, a następnie przelać określoną kwotę na rachunek walutowy CHF. Umowa ani Regulamin nie przewidywały obowiązku zaopatrzenia się w CHF u pozwanego Banku. Nie można zatem w ocenie Pozwanego uznać, że powodowie jednostronnie zobowiązani zostali do spłaty kredytu w walucie polskiej i przewalutowania spłaty na niekorzystnych w ich ocenie zasadach. Pozwany podkreślił, że wypłata kredytu w PLN w określonej wysokości odnosi się jedynie do fazy wykonania Umowy, nie zmienia jednak przedmiotu świadczenia, który został określony w umowie w CHF, a takie ułożenie stosunku zobowiązaniowego jest dopuszczalne na gruncie zasady swobody umów. Waluta CHF nie była miernikiem wartości świadczeń Banku, tylko przedmiotem świadczeń stron przyjętym w umowie. Treść umowy w zakresie waluty kredytu, waluty wypłaty i waluty spłaty nie budzi wątpliwości i jest jednoznaczna. Umowa nie zawiera zapisów niedozwolonych i wiąże strony w całości. Ponadto pozwany nie ustala kursów walut samodzielnie, ani w sposób dowolny. Są one zależne od czynników ekonomicznych i polityk walutowych poszczególnych państwa. Powodowie mieli zdolność kredytową do zawarcia umowy w walucie PLN, lecz mimo to zdecydowali się na zawarcie umowy w CHF.

Zawarta przez strony umowa kredytu jest zgodna z przepisami prawa bankowego, nie narusza zasady walutowości wyrażonej w art. 358 k.c., odpowiada warunkom art. 69 ust. 2 pkt 2 prawa bankowego albowiem określa walutę kredytu. Tym samym pozwany podkreślił, iż art. 69 ust. 2 pkt 2 prawa bankowego ma charakter *lex specialis* w stosunku do art. 358 k.c. Ponadto rozliczenia dewizowe były dopuszczalne na gruncie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. prawo dewizowe, albowiem w dacie zawarcia umowy obowiązywało rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 września 2002 r. w sprawie ogólnych zezwoleń dewizowych, które zezwalało na dokonywanie przedmiotowych rozliczeń.

W przypadku nawet uznania, iż kwestionowane przez powodów postanowienia są abuzywne pozwany zaprzeczył aby ich skutkiem była nieważność umowy w całości, lecz jedynie brak związania tymi postanowieniami.

Wskazał, iż konsekwencje związane z ponoszeniem ryzyka kursowego i związaną z nim zmianą kursu CHF w stosunku do PLN, nie mają znaczenia w sprawie, gdyż konsekwencje ryzyka kursowego nie mają wpływu na ocenę postanowień umowy jako nieważnych, czy też bezskutecznych. Zaznaczył, iż istotne są wyłącznie postanowienia umowy, kreujące poszczególne zobowiązania stron. Wszelkie natomiast okoliczności, zdarzenia powstałe na skutek wykonania umowy, w tym skutki ryzyka kursowego, nie mogą być podstawą stwierdzenia nieważności umowy. Ostatecznie zwrócił uwagę na możliwość zastąpienia postanowień abuzywnych w przypadku ustalenia, iż takowe występują przepisami dyspozytywnymi, które umożliwiają wykonanie umowy, a to na podstawie art. 358 § 2 k.c. czy art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ust. 2 prawa wekslowego.

Zdaniem pozwanego nie można zatem w okolicznościach niniejszej sprawy podnosić zarzutu wzbogacenia pozwanego kosztem zubożenia powodów, tym bardziej nie można stwierdzić, że wzbogacenie pozwanego nastąpiło bez podstawy prawnej. To na powodach ciąży obowiązek wykazania, że wpłacone przez powodów kwoty powinny być rozliczane w inny sposób niż czynił to pozwany. Ponadto wskazując na bezzasadność roszczenia o zapłatę podniósł zarzut braku zastrzeżenia zwrotu spełnianego świadczenia - tj. art. 411 pkt 1 k.c.

Z ostrożności pozwany podniósł także zarzut przedawnienia, wskazując, że ewentualne roszczenia z tytułu rat kredytowych przedawniają się z upływem dwóch lat (art. 731 k.c.). Pozwany pobierał bowiem kwoty na poczet należnych rat z rachunków bankowych powodów. Zdaniem pozwanego najpóźniej roszczenia powodów przedawniają się z upływem lat trzech, gdyż są to roszczenia o świadczenia okresowe (odpowiedź na pozew k. 217-334).

Pismem z 29 października 2020 r. (data nadania w placówce pocztowej k. 530) powodowie złożyli replikę na odpowiedź na pozew wraz z modyfikacją powództwa z zakresie roszczenia ewentualnego. Wnieśli dodatkowo o ustalenie, że ww. umowa kredytu jest nieważna, względnie nieistniejąca. Sprecyzowali żądanie pozwu w zakresie kosztów procesu, wnosząc zarówno przy roszczeniu głównym, jak i ewentualnym, o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów solidarnie (lub łącznie) kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia prawomocności orzeczenia do dnia zapłaty oraz opłat skarbowych od pełnomocnictw udzielonych w sprawie (modyfikacja powództwa k. 508-518).

W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały stanowisko w sprawie (pismo pozwanego z 1 grudnia 2020 r. k. 540-543).

Przed zamknięciem przewodu sądowego, na rozprawie w dniu 27 stycznia 2021 r., strony podtrzymały wcześniejsze stanowiska (protokół z rozprawy k. 556).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

R. S. i B. S. są małżeństwem (fakt bezsporny). W 2006 r. podjęli decyzję o zakupie mieszkania w K.. W tym czasie mieli już zobowiązania kredytowe zaciągnięte na podobnych warunkach. Na podstawie umowy kredytu zawartej w 2004 r. uzyskali kredyt na budowę domu. Wyplata kredytu nastąpiła po kursie 2,6 zł. Od czasu zawarcia pierwszej umowy do rozpoczęcia starań o kolejny kredyt kurs waluty CHF spadał. Na etapie ubiegania się o kredyt powodowie wskazywali, iż są zainteresowani kwotą w PLN. Zostali poinformowani, że kredyt zostanie wypłacony w PLN, po kursie wynikającym z tabeli kursowej banku. Doradca informował powodów o ryzyku kursowym, w tym, że złotówka umacniała się względem waluty CHF (d: wyjaśnienia powoda R. S. - nagranie rozprawy z 10 listopada 2020 r. k. 533v-534, wyjaśnienia powódki B. S. w charakterze strony - nagranie rozprawy z 10 listopada 2020 r. k. 534v).

W dniu 9 sierpnia 2006 roku R. S. i B. S. zwrócili się do (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. (dalej: (...) Bank (...) S.A) obecnie po przekształceniach własnościowych (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W., z wnioskiem o udzielenie kredytu hipotecznego w kwocie 305 900 zł, w którym:

- jako walutę kredytu wskazali franka szwajcarskiego;
- jako przedmiot kredytowania oznaczyli lokal mieszkalny, z przeznaczeniem kredytu na jego zakup i remont;
- jako wnioskowaną kwotę kredytu 305 900 PLN;
- jako sposób wypłaty kredytu - oznaczyli transze podlegające wypłacie w okresie od 25 sierpnia 2006 r. do 15 września 2006 r.;
- jako okres kredytowania podali 30 lat (d: wniosek - k. 549-540v).

W dniu 17 sierpnia 2006 r. na podstawie wniosku o udzielenie kredytu hipotecznego (...) Bank (...) S.A. wydał decyzję kredytową. Jako kwotę kredytu wskazano 128 500,00 CHF. Okres kredytowania wynosił 360 miesięcy. Raty miały być malejące. Kredyt podlegał oprocentowaniu stawką LIBOR 6M i marżą w wysokości 1,3 p.p. (d: decyzja udzielenia kredytu k. 551). Bank zobowiązał się uruchomić równowartość kwoty 274.000,00 PLN na rachunek bankowy zbywcy wskazany w dyspozycji uruchomienia kredytu, 27 900 zł przeznaczone na remont kredytowanej nieruchomości oraz 4 000 zł przeznaczone na refinansowanie środków własnych (d: decyzja - k. 551v).

Uruchomienie kredytu nastąpić miało po złożeniu dyspozycji uruchomienia kredytu przez Kredytobiorców, ustanowieniu prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu określonych w decyzji (d: decyzja - k. 551v).

W dniu 29 sierpnia 2006 roku R. S. i B. S. zawarli z (...) Bank (...) S.A. umowę kredytu hipotecznego numer (...) (...) (d: umowa - k. 33). Kwota kredytu została oznaczona na 128 500,00 CHF a okres kredytowania do 5 sierpnia 2036 r.

Powodowie podpisując umowę zapoznali się z jej postanowieniami, w tym z informacją o rachunku spłaty mającym charakter walutowy, jednakże nie przywiązali do niego wagi (d: wyjaśnienia powoda w charakterze strony - nagranie rozprawy z 10 listopada 2020 r. k. 534, wyjaśnienia powódki w charakterze strony - nagranie rozprawy z 10 listopada 2020 r. k. 534v-535).

Celem kredytu było sfinansowanie kosztów zakupu kredytowanej nieruchomości, tj. spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w K. przy ul. (...), nabytej na rynku wtórnym, sfinansowanie kosztów remontu kredytowanej nieruchomości niewymagającego pozwolenia na budowę, refinansowanie wniesionego wkładu własnego (d: pkt 4 umowy k. 33).

Uruchomienie środków kredytowych miało nastąpić jednorazowo najpóźniej do 30 września 2006 r. Brak uruchomienia całej kwoty w w/w terminie skutkowało automatycznym obniżeniem o część, która nie została uruchomiona (d: pkt 5.1 umowy k. 33).

Zgodnie z pkt 5.2 umowy uruchomienie kredytu nastąpiło jednorazowo, w następujący sposób:

a/ w wysokości 274 000 zł określonej w akcie notarialnym ostatecznej umowy kupna-sprzedaży kredytowanej nieruchomości (zawartej pomiędzy zbywcą i kredytobiorcami), stanowiącej różnicę między ceną nabycia kredytowanej nieruchomości a wniesionym wkładem własnym, na rachunek bankowy zbywcy wskazany w tym akcie notarialnym;

b/ w wysokości określonej w dyspozycji uruchomienia kredytu, nie więcej jednak niż 27 900 zł, jednorazowo na rachunek bankowy kredytobiorców wskazany w dyspozycji uruchomienia kredytu, na remont kredytowanej nieruchomości. Wysokość ta zgodna będzie z harmonogramem i kosztorysem prac dotyczących kredytowanej nieruchomości;

c/ w wysokości nie większej niż 4 000 zł na rachunek kredytobiorców wskazany w dyspozycji uruchomienia kredytu, z przeznaczeniem na refinansowanie wkładu własnego (d: umowa k. 33-33v).

Oprocentowanie kredytu zostało określone jako równe stopie bazowej oprocentowania, którą stanowi LIBOR dla 6 miesięcznych depozytów w CHF powiększonej o 1,30 p.p. marży. W dniu sporządzenia umowy przedmiotowe oprocentowanie wynosiło 3,03% (d: pkt 6 umowy k. 33v).

Spłata należności z tytułu kredytu następować miała na rachunek prowadzony w CHF i zasilany wyłącznie środkami w walucie, w której jest prowadzony. Kredytobiorcy zobowiązali się do zapewnienia na rachunku CHF wystarczającej kwoty środków do pokrycia wymagalnych należności Banku z tytułu kredytu (d: pkt 8.8. Umowy - k. 34).

Kredyt miał być spłacany w 357 malejących ratach kapitałowo-odsetkowych. Wysokość rat kredytu i odsetek miała zostać określona w harmonogramie spłat, które miały zostać przekazane Kredytobiorcom niezwłocznie po uruchomieniu kredytu. Strony ustaliły karencję w spłacie kredytu do dnia 31 października 2006 r. (d: pkt 8.1, pkt 8.4 Umowy - k. 33v-34).

Jako zabezpieczenie kredytu powodowie ustanowili na kredytowanej nieruchomości hipotekę zwykłą o najwyższym pierwszeństwie w kwocie 128 500 CHF - na zabezpieczenie wierzytelności Banku z tytułu spłaty kredytu, hipotekę kaucyjną na kredytowanej nieruchomości o najwyższym pierwszeństwie do kwoty 11 680,65 CHF na zabezpieczenie wierzytelności Banku z tytułu spłaty odsetek od kredytu i innych wierzytelności z tytułu kredytu, cesję umowy ubezpieczenia kredytowanej nieruchomości od ognia i innych żywiołów a także ubezpieczenie spłaty kredytu w (...) S.A. (d: pkt 9 umowy k. 34).

W toku wykonywania umowy bank zastrzegł sobie możliwość zmiany waluty kredytu

z waluty obcej na PLN lub wydłużenie okresu kredytowania w przypadku gdy na skutek wzrostu ryzyka zmiany kursu walut lub ryzyka zmiany oprocentowania może nastąpić zagrożenie zdolności kredytowej kredytobiorców (d: pkt 11.1 umowy k. 34v).

Powodowie zdecydowali się dokonać wyboru oferty kredytu hipotecznego zawierającego odniesienie do waluty, oświadczając, iż mają pełną świadomość ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, które wynika z możliwości zmiany kursu waluty kredytu wobec PLN lub zmiany oprocentowania waluty obcej, których skutkiem może być zagrożenie zdolności kredytowej Kredytobiorców spowodowane istotnym podwyższeniem wartości kredytu i odsetek spłaty (d: pkt 11.5. Umowy - k. 34v).

Kredytobiorcy zobowiązali się również do pokrycia ze środków własnych, wynikających ze zmian kursu waluty kredytu, różnic pomiędzy ceną nabycia kredytowanej nieruchomości i kwoty kredytu, oraz do przedłożenia w Banku potwierdzenia dokonania pokrycia tej różnicy (d: pkt 12.1 umowy k. 34v).

W pkt 12.2 umowy kredytobiorcy upoważnili bank do obciążania rachunku do wysokości dostępnego salda, wszelkimi kwotami wymagalnych należności wynikających z umowy, w szczególności kwotami rat kredytu i odsetek, prowizji i opłat oraz kosztami ustanowienia i utrzymania zabezpieczeń kredytu, w tym kwotami składek ubezpieczeniowych. W przypadku, gdy rachunek prowadzony jest w innej walucie niż waluta wymagalnych należności, obciążenie następuje po przewalutowaniu (d: umowa k. 34v).

Integralną część umowy kredytowej stanowił „Regulamin Produktów kredytowych dla klientów indywidualnych”. Do pojęć niezdefiniowanych w umowie zastosowania miały definicje zawarte w Regulaminie. Kredytobiorcy potwierdzili, że otrzymali, zapoznali się i akceptują zapisy Regulaminu. Potwierdzili także dotyczące ich zobowiązania, oświadczenia i zapewnienia w nim zawarte (d: pkt 12.4. Umowy - k. 34v).

Powodowie potwierdzili również fakt otrzymania i zapoznania się z dotyczącym kredytów wyciągiem z Tabeli Prowizji i Opłat, stanowiącym integralną część umowy, i zaakceptowali jego postanowienia (d: pkt 12.5 umowy - k. 34v).

Zgodnie z obowiązującym na dzień zawarcia umowy kredytowej regulaminem jeżeli zgodnie z dyspozycją Kredytobiorcy wypłata środków Uruchomionego Produktu kredytowego miałyby nastąpić w innej walucie niż waluta produktu kredytowego określona w umowie, to następuje to po przewalutowaniu, które dokonywane jest w momencie zaksięgowania dyspozycji Uruchomienia Produktu kredytowego (d: §4 pkt 5 Regulaminu - k. 39).

W przypadku spłaty, jeżeli kredytobiorca nie posiadałby na Rachunku wystarczających na spłatę kwot wpływów zabezpieczających jego spłatę kwot produktu kredytowego oraz zapłaty odsetek i innych należności wynikających z umowy, Bank może dokonać obciążenia innego prowadzonego przez siebie na rzeczy kredytobiorcy rachunku. W przypadku, gdy obciążany rachunek prowadzony jest w innej walucie niż waluta Produktu kredytowego, obciążenie następuje po Przewalutowaniu (d: §9 pkt 4 Regulaminu - k. 40).

W Regulaminie zdefiniowano m.in.: pojęcie „Przewalutowania” jako wymianę walut wykonywaną przez Bank i za jego zgodą, po obowiązującym w Banku w dniu dokonania wymiany kursie kupna/sprzedaży walut lub w przypadku wymiany waluty obcej na inną walutę obcą, po kursie krzyżowym; obowiązujące w Banku kursy wymiany walut dostępne były

w Jednostkach Banku, na stronie internetowej, w Centrum telefonicznym lub udostępnione przez Bank w inny sposób (d: §2 pkt 20 Regulaminu k. 38).

Pojęcie „Rachunku” jako prowadzonego przez Bank dla Kredytobiorcy w walucie Produktu kredytowego rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy w rozumieniu Prawa bankowego (d: §2 pkt 21 Regulaminu k. 38), pojęcie „Produktu kredytowego” jako kredyt określonego typu, do którego stosuje się Regulamin, aktualne informacje

dotyczące warunków udzielania przez Bank Produktów kredytowych dostępne były w jednostkach Banku, Centrum Telefonicznym lub Stronie Internetowej (d: §2 pkt 19 Regulaminu k. 38).

Uruchomienie produktu kredytowego zdefiniowano jako - wypłatę postawionej do dyspozycji Kredytobiorcy całości lub części kwoty udostępnionego produktu kredytowego na warunkach zgodnych z umową (d: §2 pkt 30 Regulaminu k. 38).

W dniu podpisania umowy kredytu powodowie zawarli również umowę rachunku bankowego, tzw. rachunek srebrny, na podstawie której Bank zobowiązał się wobec powodów do otwarcia i prowadzenia na ich rzecz rachunków na warunkach określonych w Regulaminie, tj. w PLN o numerze (...) oraz rachunku walutowego w CHF o numerze (...) (d: umowa rachunku bankowego k. 439-439v).

Również w tym samym dniu powodowie złożyli oświadczenie w sprawie ustanowienia hipoteki celem zabezpieczenia kredytu udzielonego w kwocie 128 500 CHF, poprzez ustanowienie hipoteki zwykłej w wysokości 128 500 CHF na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu kredytu i hipoteki kaucyjnej do wysokości 11 680,65 CHF jako zabezpieczenie odsetek i innych kosztów na spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w K. przy ul. (...) (d: oświadczenie k. 440).

Powodowie poddali się także egzekucji w zakresie zobowiązań wynikających z umowy kredytu hipotecznego z prawem banku do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego do kwoty zadłużenia wynoszącego 192 750 CHF i wystąpienia do sądu o nadanie klauzuli wykonalności do 5 sierpnia 2039 r. (d: oświadczenie k. 441).

W dniu 31 sierpnia 2006 r. powodowie zawarli umowę sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...), usytuowanego w budynku nr (...), położonym w K. przy ulicy (...) za cenę 278 000,00 zł (d: akt notarialny - k. 442-449). Sprzedający oświadczył, że kupujący zapłacili mu już część ceny w kwocie 4 000 zł. Strony ustaliły, że kupujący zapłacą sprzedającemu pozostałą część ceny w kwocie 274 000,00 zł, w terminie 5 dni licząc od dnia podpisania umowy, nie później niż dnia 5 września 2006 r. Kupujący oświadczyli, że zgodnie z umową o kredyt hipoteczny Nr (...) (...) z dnia 29 sierpnia 2006 r. (...) Bank (...) S.A. udzielił R. S. i B. S. kredytu w wysokości 128 500,00 CHF (d: akt notarialny - k. 445).

W dniu 1 września 2006 r. powodowie złożyli dyspozycję uruchomienia kredytu. Zwrócili się do Banku o przekazanie zgodnie z Umową kredytową z dnia 29 sierpnia 2006 r. kwoty określonej w walucie PLN, tj. 274 000,00 zł (d: dyspozycja - k. 553). Kredyt został przez Pozwanego wypłacony w następujących terminach i wysokościach: 05 września 2006 r.

w kwocie 11 397,99 zł (27 900,00 zł), 05 września 2006 r. w kwocie 1 634,12 CHF (4 000 zł), 06 września 2006 r. w kwocie 111 937,25 CHF (274 000,00 zł). Łącznie wypłacona kredytobiorcom kwota odpowiadała wysokości 124 969,38 CHF, określonej wg kursu 2,4478 zł (d: zaświadczenie - k. 47, 56, tabela wypłaconych transzy - k. 287).

Powodowie dokonywali spłat należności rat kapitałowych i rat odsetkowych w walucie PLN w okresie od 05 października 2006 r. do 5 maja 2015 r., natomiast w walucie CHF w okresie od 05 czerwca 2015 r. do 05 czerwca 2020 r. (d: historia spłat rat kapitałowych k. 47v-48v, k. 57-59, k. 450-451v, historia spłat rat odsetkowych k. 49-50v, k. 59-63, k. 452-455, historia spłat - k. 362-426).

Pismem z dnia 17 września 2019 r. powodowie wystąpili z reklamacją kwestionując sposób zawarcia i świadczenia usługi kredytowej przez (...) Bank S.A. wskazując, iż umowa została zawarta i wykonana w oparciu o klauzule niedozwolone i wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod numerem (...) i (...) powołując się na tożsame brzmienie kwestionowanych postanowień z wpisanymi do rejestru. W treści reklamacji powodowie powołali się na zapis §19 ust. 5 i §21 ust. 3 Regulaminu (d: reklamacja z 17 września 2019 r. k. 65-67).

Pismem z 3 listopada 2019 r. pozwany poinformował, iż udzielenie odpowiedzi na reklamację, która wpłynęła 3 października 2019 r. ulegnie wydłużeniu do 60 dni (d: pismo pozwanego k. 68, wydruk ze śledzenia przesyłki k. 69-70).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o wskazane powyżej dokumenty: umowę kredytu hipotecznego, regulamin produktów kredytowych dla klientów indywidualnych w (...) Bank (...) S.A, wniosek kredytowy, oświadczenia w sprawie ustanowienia hipoteki i poddaniu się egzekucji, decyzję kredytową, akt notarialny, dyspozycja uruchomienia kredytu, umowa rachunku bankowego, m.in. walutowego CHF, historię spłat rat kredytu, złożoną przez powodów reklamację oraz częściowo w oparciu o wyjaśnienia powodów złożone w charakterze strony na rozprawie w dniu 10 listopada 2020 r. w zakresie w jakim korelowały z pozostałym materiałem zebrany w sprawie.

Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej przedstawionych w sprawie w/w dokumentów z rzeczywistym stanem rzeczy, wobec czego uznał je za wiarygodne źródło dowodowe.

Odnosnie wyjaśnień powód złożonych w charakterze strony Sąd dał im wiarę wyłącznie w zakresie w jakim dotyczyły okoliczności dotyczących przyczyn ubiegania się o kolejny kredyt zawierający element walutowy, jak również faktów, iż w tym czasie byli już w trakcie spłacania tożsamego kredytu, mieli też wiedzę i zostali poinformowani, że zawierając taką umowę narażają się na ryzyko kursowe, że istotny jest kurs waluty określany w tabeli kursowej banku. W tej części wyjaśnienia powodów były kompatybilne z pozostałymi dokumentami, a także zgodne z doświadczeniem życiowym.

Co do pozostałych faktów prezentowanych przez powodów wskazujących na brak wiedzy i świadomości znaczenia kursu waluty na zobowiązanie kredytobiorców, a szczególnie braku wiedzy i informacji, jakoby mogli ubiegać się wyłącznie o wypłatę kredytu w walucie PLN i jakoby mogli dokonywać spłaty kredytu wyłącznie w walucie PLN, czy też zastosowania kursu kupna i sprzedaży, w ocenie Sądu wyjaśnienia powodów wymagały bardzo ostrożnej oceny z uwagi na ich bezpośrednie zainteresowanie wynikiem sprawy. W przedstawionych powyżej kwestiach w ocenie Sądu wyjaśnienia powodów nie znajdowały potwierdzenia

w obiektywnych źródłach dowodu i nakierowane były wyłącznie na przedstawienie takich faktów i okoliczności, które mogłyby pomóc powodom w osiągnięciu zamierzonego celu,

a mianowicie uwzględnieniu żądania pozwu i wykazania braku świadomości rodzaju zaciąganego kredytu oraz ryzyka kursowego.

Sąd nie dał również wiary wyjaśnieniom powodów co do zakresu informacji jakie otrzymali od doradcy kredytowego i braku wiedzy na temat nabywanego produktu. Ich wyjaśnienia pozostają bowiem w sprzeczności z dokumentami, które Sąd uznał za wiarygodne,

a z których jednoznacznie wynika, że powodom przedstawiono ofertę kredytu w walucie CHF, że byli poinformowani o zmienności kursów walut i ryzyka z tym związanego,

a także o wahaniami kursu CHF. W ocenie Sądu nie jest prawdopodobne, aby powodowie podjęli decyzję o zobowiązaniu się długoterminowym kredytem na wysoką kwotę bez szczegółowego zapoznania się z warunkami udzielonego kredytu, szczególnie, iż byli już

w trakcie spłacania tożsamego kredytu. Wyjaśnienia powodów co do braku świadomości funkcjonowania kredytów walutowych bądź powiązanych z walutą obcą są tym bardziej niewiarygodne, że jak już wskazano powyżej oboje mieli już wcześniej doświadczenia z tego rodzaju kredytami (m.in. kredyt hipoteczny w CHF spłacali w tej walucie od 2004 r.). Powodowie przyznali, że w umowie jest informacja o rachunku walutowym i że uruchomiono rachunek walutowy CHF, ale nie poinformowano ich, że można spłacać zobowiązanie w walucie CHF. Powyższe jednak wobec wskazanego przez powodów faktu, iż zapoznali się z treścią umowy, w którym w sposób niebudzący wątpliwości oznaczono, iż spłata następuje wyłącznie

z rachunku CHF, załączoną do odpowiedzi na pozew umową rachunku bankowego, z której jednoznacznie wynika, iż otwarty został rachunek w PLN oraz w CHF, a także w świetle historii spłat, z którego wynika, iż od maja 2015 r., tj. bez jakichkolwiek zmiany umowy, w tym obliżu podpisania aneksu, powodowie dokonywali spłaty kredytu na rachunek w CHF, w ocenie Sądu prowadzi do jednoznacznego wniosku, a mianowicie, iż wyjaśnienia złożone przez powodów w tym zakresie są niewiarygodne.

Oceniając świadomość powodów odnośnie ryzyka kursowego wskazać należy na fragment wyjaśnień powodów, z którego wynika, iż powodowie musieli zdawać sobie sprawę z powyższego skoro sami przyznają, iż przeliczenie pierwszego kredytu nastąpiło po kursie 2,6 zł a spornego kredytu po 2,4 zł a sama różnica nie była wysoka, natomiast kurs franka szwajcarskiego jak podali cały czas spadał. Zwrócić przy tym wypada uwagę na fakt, iż w okresie kiedy powodowie zawierali pierwszy kredyt, tj. 2004 r. w połowie w/w roku nastąpił najwyższy wzrost kursu tej waluty, przez co nie sposób uznać, aby powodowie nie mieli świadomości odnośnie w/w okoliczności.

Ponadto Sąd pominął dowody z dokumentów złożonych przez powodów na płycie CD (k. 73), na której zamieszczono zarówno wyroki Sądu Okręgowego w Warszawie, wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 3 października 2019 r. C-260/18 oraz Raport Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego - fragmenty, oraz załączone orzeczenia Sądu Najwyższego, które w ocenie Sądu nie mogły stanowić podstawy czynionych ustaleń faktycznych. W przypadku załączonych orzeczeń Sądu Okręgowego wskazywały one co najwyżej stanowisko tegoż Sądu w określonych sprawach, niemających jednakże charakteru prejudycjalnego a jedynie charakter poglądowy odnośnie przyjętej w tych sprawach, na tle ustalonych faktów oceny prawnej. W przypadku orzeczenia TSUE - zaznaczyć należy, iż nie może być on podstawą czynionych ustaleń faktycznych, a jedynie stanowi interpretację polskich regulacji dotyczących ochrony konsumentów i sposobu ich interpretacji na tle regulacji zawartych w dyrektywie 93/13. Załączone natomiast wyroki Sądu Najwyższego, zostały wydane na tle ustalonych w poszczególnych sprawach stanów faktycznych, i co najwyżej mogły stanowić podstawę do wzmocnienia argumentacji prawnej sądu w zakresie poszczególnych kwestii prawnych, które są charakterystyczne na tle kredytów denominowanych/indeksowanych/walutowych. W przypadku wskazanego powyżej raportu (fragmentów) Sąd uznał przedmiotowy dowód za irrelevantny skoro przedmiotem oceny pozostawał zarówno charakter umowy i jego ocena prawna.

Sąd pominął również wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego zgłoszony zarówno przez stronę powodową, jak i pozwaną uznając go za nieprzydatny dla rozpoznania sprawy, przez co jego uwzględnienie zmierzałoby wyłącznie do przedłużenia postępowania i generowania kosztów. Zaznaczyć wypada, iż pominięcie w/w wniosków pozostaje w związku z oceną prawną zgłoszonych roszczeń, skoro bowiem Sąd nie podzielił zasadności podstawy roszczeń, tj. ani nie uznał, aby umowa była nieważna, ani też aby zapisy dotyczące przewalutowaniu na tle okoliczności niniejszej sprawy mogły zostać uznane na klauzule niedozwolone sporządzenie dowodu w przedmiocie potencjalnego wyliczenia wysokości zobowiązań kredytowych przy hipotetycznych założeniach było w tych okolicznościach nieistotne.

Sąd zważył co następuje:

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd uznał, iż zarówno powództwo główne jak i powództwo ewentualne podlegało oddaleniu w całości, tj. zarówno co do żądania zapłaty kwot wyliczonych przez powodów, jak również co do roszczenia o ustalenie czy to bezskuteczności postanowień umownych oraz w szczególności §2 pkt 20 Regulaminu oraz §4 ust. 5 Regulaminu, czy też nieważności umowy w całości.

Przed przystąpieniem do oceny właściwych zarzutów podnoszonych przez powodów zarówno w kontekście roszczenia głównego, jak również roszczenia ewentualnego, w pierwszej kolejności należy rozstrzygnąć z jakim rodzajem umowy mamy do czynienia na kanwie niniejszego postępowania. Celem uczynienia zadość powyższemu, należy zwrócić uwagę na cechy charakterystyczne tychże umów.

Kredytem walutowym jest kredyt udzielany i wypłacany w walucie innej niż krajowa, w którym kredytobiorca dokonuje spłaty rat kapitałowo - odsetkowych również w walucie obcej, zwracając bankowi sumę nominalną udzielonego kredytu (kapitał) wraz z odsetkami oraz ewentualnie innymi opłatami i prowizjami.

Kredytem denominowanym w walucie obcej jest kredyt, którego wartość wyrażona została w umowie w walucie obcej, ale uruchomiony został w złotych, po przyjętym kursie przeliczeniowym; kredytobiorca dokonuje spłaty rat kapitałowo - odsetkowych w złotych, po przeliczeniu według kursu wymiany walut na datę spłaty, lub w walucie obcej;

kredytobiorca zwraca bankowi sumę nominalną udzielonego kredytu (kapitał) stanowiącą określoną równowartość waluty obcej w zależności od bieżącego kursu wymiany walut, wraz z odsetkami oraz innymi opłatami i prowizjami; w przypadku tego typu kredytu przepływy walutowe występują także, gdy kredytobiorca zdecyduje się na spłatę kredytu bezpośrednio w walucie, w której denominowany jest kredyt.

Kredytem indeksowanym jest kredyt udzielany i wypłacany w złotych, którego wartość na dzień uruchomienia kredytu (raty kredytu) przeliczana jest ze złotych na walutę obcą po przyjętym kursie; wysokość rat kapitałowo - odsetkowych ustalana jest w walucie obcej, a ich spłata następuje w złotych, po przeliczeniu po kursie wymiany walut na dzień spłaty, lub

w walucie obcej; w przypadku tego typu kredytu przepływy walutowe występują wyłącznie, gdy kredytobiorca zdecyduje się na spłatę kredytu bezpośrednio w walucie, do której indeksowany jest kredyt (vide: raport Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli „Ochrona praw konsumentów korzystających z kredytów objętych ryzykiem walutowym” str. 5).

Ogólne reguły wykładni oświadczeń woli zawiera art. 65 k.c. Zgodnie z tymże przepisem oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności,

w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje (§ 1).

W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (§2). Kryteria zarysowane przez cytowaną normę prawną zostały uszczegółowione przez bogate orzecznictwo sądowe, w ramach którego przeważa tzw. kombinowana metoda wykładni przyznająca pierwszeństwo - w wypadku oświadczeń woli składanych innej osobie - temu znaczeniu oświadczenia woli, które rzeczywiście nadały mu obie strony w chwili jego złożenia (subiektywny wzorzec wykładni). Podstawą tego pierwszeństwa jest zawarty w art. 65 § 2 k.c. nakaz badania raczej, jaki był zgodny zamiar stron umowy, aniżeli opierania się na dosłownym brzmieniu umowy (zob. m.in. uchwałę [7] SN z 29.06.1995 r., III CZP 66/95, publ. OSNC z 1995 r. nr 12 poz. 168).

Jeżeli okaże się, że strony różnie rozumiały treść złożonego oświadczenia woli, to za prawnie wiążące - zgodnie z kombinowaną metodą wykładni - należy uznać znaczenie oświadczenia woli ustalone według wzorca obiektywnego. Ustalając powyższe znaczenie oświadczenia woli należy zacząć od sensu wynikającego z reguł językowych, z tym że przede wszystkim należy uwzględnić zasady, zwroty i zwyczaje językowe używane w środowisku, do którego należą strony, a dopiero potem ogólne reguły językowe. Trzeba jednak przy tym mieć na uwadze nie tylko interpretowany zwrot, ale także jego kontekst.

Przy wykładni oświadczenia woli - poza kontekstem językowym - należy brać pod uwagę także okoliczności złożenia oświadczenia woli, czyli tzw. kontekst sytuacyjny (art. 65 § 1 k.c.). Obejmuje on w szczególności przebieg negocjacji (por. wyrok SN z 03.09.1998 r., I CKN 815/97, OSNC z 1999r. nr 2 poz. 38), dotychczasowe doświadczenie stron i ich status (por. wyrok SN z 04.07.1975 r., III CRN 160/75, publ. OSP z 1977 r. nr 1 poz. 6). Wątpliwości interpretacyjne, nie dające się usunąć za pomocą ogólnych reguł, powinny być rozstrzygane na niekorzyść strony, która zredagowała tekst wywołujący wątpliwości. Decydujące jest obiektywne rozumienie oświadczenia woli w chwili, w której zostało złożone adresatowi.

Mając na uwadze poczynione powyżej rozważania w ocenie Sądu spór w niniejszej sprawie nie dotyczy umowy indeksowanej. Literalne brzmienie postanowień umowy pkt 1 umowy, pkt 8.8 umowy, oraz §4 ust. 5 Regulaminu i §9 ust. 4 Regulaminu prowadzi do wniosku, iż pozwany zobowiązał się do udostępnienia powodowi kwoty 128 500 CHF, co do zasady uruchomienie w pierwszej kolejności powinno nastąpić wyłącznie w walucie kredytu czyli w walucie CHF, a dopiero w przypadku gdy powodowie zainteresowani byli inną walutą powyższe na skutek ich dyspozycji następuje w innej walucie, po trzecie w takiej dopiero sytuacji dochodzi do zastosowania przewalutowania, do którego w §2 pkt 20 Regulaminu znajdują zastosowanie kursy waluty określone w tabeli przez pozwany bank, po czwarte pierwszą i podstawową zasadą spłaty kredytu w myśl pkt 8.8. umowy jest wyłącznie waluta kredytu czyli wyrażona w CHF, dopiero gdy na takim, rachunku, który został powodowi otwarty w dniu zawarcia umowy myśl §9

ust. 4 Regulaminu następuje spłata z innego rachunku przy wykorzystaniu przewalutowania określonego w §2 pkt 20 Regulaminu umowy.

W każdej zatem z opisanych sytuacji podstawową formą realizacji umowy, tj. wypłaty środków kredytu i ich spłaty pozostawała bezspornie waluta CHF. Jak słusznie wskazał pozwany był on zobowiązany do udostępnienia kwoty 128 500 CHF, którymi dysponował fizycznie a co mają obrazować sprawozdania finansowe, do której to kwoty powodowie mogli się zadłużyć, a powodowie byli zobowiązani do spłaty w/w kwoty kredytu w malejących ratach kapitałowo-odsetkowych - wyrażonych w CHF, i podlegających od początku spłacie w CHF.

Każda inna forma wypłaty - uruchomienia kredytu i spłaty, była elementem wykonania umowy, w którym przewalutowanie nie stanowiło elementu waloryzacji lecz służyło wyłącznie jej technicznemu wykonaniu. W toku postępowania powodowie sami przyznali, iż jako wypłata i spłata interesowała ich forma w walucie PLN, co odpowiadało ich potrzebom z uwagi na zobowiązanie z tytułu zapłaty ceny nabycia nieruchomości kredytowanej w PLN oraz spłaty w PLN jako walucie, w której powodowie uzyskiwali dochody. Powyższe jednak nie pozwala na wyprowadzenie wniosku, iż powodowie o takiej formie realizacji umowy jako wyłącznej i jedynej byli zapewniani przez doradcę kredytowego. Powyższe bowiem pozostaje w sprzeczności z jednoznacznymi zapisami umowy w tym pkt 8.8. oraz pkt 1 i 5.2. umowy.

Na wyprowadzenie innych wniosków, z przywołanych powyżej jednoznacznych zapisów umowy i regulaminu, które należy odczytywać i interpretować łącznie nie pozwalają również zapisy wskazujące na charakter umowy a dotyczące zarówno określenia kwoty zabezpieczenia w walucie CHF (pkt 9 umowy, oświadczenie o ustanowieniu hipoteki - zwykła i kaucyjna określona w walucie CHF), kwota do wysokości której powodowie poddali się egzekucji (oświadczenie), stopa procentowa stricte powiązana z walutą CHF (pkt 6 umowy) oraz zawarta w tym samym dniu umowa rachunku bankowego obejmująca postanowienia dotyczące utworzenia rachunku w PLN oraz odrębnie rachunku w CHF.

W świetle powyższego oraz literalne brzmienie postanowienia wprowadzonego do umowy w pkt 8.8 zawierające jednoznaczną informację o walucie rachunku i wyłączności spłaty w CHF, nie sposób uznać wbrew twierdzeniom powodów, iż nie miały one znaczenia, czy też że nie zwrócili na nie uwagi, jako zapewniani o możliwości spłaty w PLN. Sąd nie wyklucza, iż faktycznie powodom mogły być przekazane informacje wskazujące na możliwość spłaty rat w PLN, niemniej jednak w świetle postanowień umowy należy je interpretować jako potencjalną możliwość a nie podstawową i wyłączoną zasadę realizacji zobowiązania w postaci spłaty rat. Tym samym nie ulega wątpliwości, iż przekazane informacje stanowiące o możliwości spłaty w PLN były wynikiem oczekiwania powodów co do ułatwienia im zasad spłaty kredytu niemniej jednak nie zmieniały one i nie mogły zmienić charakteru umowy kredytu, czy jego podstawowych zapisów.

Konstatując powyższe w ocenie Sądu zawarta umowa miała charakter umowy kredytu walutowego, z uwagi zarówno na sposób wypłaty kredytu w walucie CHF, jak i sposób bezpośredniej spłaty w walucie CHF (możliwe wobec zawarcia przez powodów umowy rachunku w walucie CHF).

Przechodząc do oceny podstawowych zarzutów podniesionych w związku z zarzuconą nieważnością umowy oraz abuzywnością postanowień umowy i §2 pkt 20 i §4 ust. 5 Regulaminu należy w pierwszej kolejności odnieść się do zarzutów powodów wskazujących na brak precyzyjnego wskazania w Umowie elementów stanowiących jej essentialia negotii umowy kredytu bankowego.

W ocenie Sądu, opierając się w pierwszej kolejności na literalnej treści Umowy, przyjąć należało, iż strony niniejszego procesu zawarły jak najbardziej dopuszczalną z punktu widzenia zasady swobody umów i w kontekście treści art. 69 ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz.U. Nr 140, poz. 939 ze zm.), w jego brzmieniu na datę podpisania spornej umowy w dniu 27 listopada 2006 roku (Dz. U. 2002. 72. 665 t.j.), funkcjonującą w obrocie gospodarczym umowę bankowego kredytu walutowego. Wprawdzie ustawodawca nie zdefiniował wprost tego

rodzaju umowy, ale w powszechnej praktyce gospodarczej, doktrynie i orzecznictwo, na co wskazano już powyżej, ukształtowało się pojęcie tego kredytu jako kredytu udzielanego w walucie innej niż krajowa, w tym w CHF, w ramach którego kredytobiorca dokonuje spłaty rat kapitałowo - odsetkowych również w walucie obcej, zwracając bankowi sumę nominalną udzielonego kredytu (kapitał) wraz z odsetkami oraz ewentualnie innymi opłatami i prowizjami. Treść zawartej przez strony umowy jednoznacznie wskazuje na ten rodzaj stosunku zobowiązaniowego co już szczegółowo zaprezentowano powyżej. W konsekwencji Sąd przyjął, iż Umowa z 29 sierpnia 2006 r. nie stanowi innych rodzajów umów kredytowych (ani kredytu złotowego, ani kredytu indeksowanego/waloryzowanego do waluty obcej, ani kredytu denominowanego w walucie obcej w klasycznej jego formie).

Zgodnie z treścią przepisów art. 69 Prawa bankowego, w ich brzmieniu na dzień podpisania spornej umowy (t. j. Dz. U. 2002.06.12), przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych

z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami

w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (ust. 1). Z kolei w myśl przepisu ust. 2 tego artykułu umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy,
- 2) kwotę i walutę kredytu,
- 3) cel, na który kredyt został udzielony,
- 4) zasady i termin spłaty kredytu,
- 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany,
- 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu,
- 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu,
- 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych,
- 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje,
- 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zawarta przez strony Umowa zawiera wszystkie powyższe elementy, które decydują o jej zgodności z ustawowym wzorcem normatywnym kredytu bankowego. W kontekście zasadniczego sporu stron co do charakteru podpisanej umowy na szczególną uwagę zasługuje treść jej punktu 1, w którym strony wprost wskazały na kwotę kredytu i walutę kredytu, którą była kwota 128 500 CHF (w walucie szwajcarskiej), a także treść punktu 8.8. stanowiącego, że spłata należności z tytułu kredytu następuje z rachunku numer (...), będącego prowadzonym w CHF i zasilanym wyłącznie środkami w tej walucie, w której jest prowadzony, a powodowie jako kredytobiorcy zobowiązani byli do zapewnienia na tym rachunku wystarczającej kwoty środków do pokrycia wymagalnych należności banku z tytułu kredytu. Ponadto z przepisów - punktu 12.2 Umowy i §4 ust. 5 Regulaminu produktów kredytowych dla klientów indywidualnych - wynika, iż co do zasady udzielony w kwocie

128 500 CHF kredyt walutowy podlegał miał wypłacie w tej walucie, a jedynie odmienna dyspozycja kredytobiorcy pozwalała na dokonanie wypłaty środków uruchamianego kredytu w innej walucie niż waluta produktu (na przykład w PLN, zamiast w CHF jako walucie kredytu).

W kontekście tak jednoznacznie brzmiących przepisów Umowy i stanowiącego jej integralną część Regulaminu Sąd nie podzielił stanowiska strony powodowej o nieważności zawartej umowy (w części bądź całości) ze względu na jej

sprzeczność z ustawą (naturą kredytu bankowego, przekroczenie zasady swobody umów). Jako walutę zobowiązania wskazano kwotę 128 500 CHF do zwrotu tej kwoty udzielonego kredytu powodowie zobowiązali się względem Banku, a jego spłata miała nastąpić za pośrednictwem otwartego w tym celu rachunku bankowego prowadzonego w walucie CHF jako zasadniczej walucie spłaty kredytu. Przyznanie Kredytobiorcom uprawnienia do możliwości jego spłaty w złotych polskich za pośrednictwem rachunku złotowego, podobnie jak umożliwienie im złożenia dyspozycji wypłaty uruchamianych środków kredytu w innej walucie niż waluta kredytu, nie pozbawiało umowy jej zasadniczego charakteru. Strony na zasadzie swobody umów, bo taka była ich wola, zdecydowały się na dokonanie przeliczenia kwoty uruchamianego kredytu na złoty polski (PLN) - zgodnie ze złożoną dyspozycją Kredytobiorców z 1 września 2006 r. Obie strony pozostawały w zgodzie co do samego faktu dokonania tego przeliczenia. Strona powodowa wskazała Bankowi jako rachunek do wypłaty kredytu rachunek bankowy sprzedawcy ww. nieruchomości, który był prowadzony w złotych polskich, a zatem dla obu stron bezsporne i oczywiste było, iż wypłata kredytu w CHF udzielonego ma nastąpić w innej walucie w myśl §4 ust. 5 Regulaminu produktów kredytowych dla klientów indywidualnych, pomimo tego, iż późniejsza spłata kredytu miała nastąpić w walucie CHF za pośrednictwem otwartego w tym celu walutowego rachunku bankowego. Obecne tłumaczenia powodów, złożone w trakcie ich przesłuchania

w charakterze strony, jakoby nie zdawali sobie oni sprawy z możliwości wypłaty kredytu, a następnie jego spłaty w walucie kredytu, tj. franku szwajcarskim pozostają całkowicie niewiarygodne w świetle jednoznacznych postanowień umownych.

Powyższe postanowienia, zgodnie z którymi pierwotnie udzielana kwota kredytu wyrażona zostaje w walucie obcej, a następnie udostępniana zostaje na rachunek bankowy kredytobiorcy w walucie polskiej (PLN), przy uwzględnieniu jej relacji do waluty obcej, nie są wyłączone z punktu widzenia treści przywołanych powyżej przepisów Prawa bankowego i nie sprzeciwiają się ustawowej definicji umowy kredytu, która powinna między innymi określać kwotę i walutę kredytu, zasady jego zwrotu i jego oprocentowanie. Jak słusznie podkreślił Sąd Najwyższy m.in. w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 kwietnia 2015 r., wydanym w sprawie V CSK 445/14 (Lex nr 1751291), dopuszczalne jest ułożenie stosunku prawnego w taki sposób, że strony ustalały w umowie inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania zobowiązania. Strony mogą zatem ustalić jako walutę zobowiązania (wierzytelności) walutę obcą, a jako walutę wykonania tego zobowiązania walutę polską, a określona w umowie kredytu bankowego waluta kredytu oraz określona w tej umowie waluta spłaty kredytu nie muszą być tożsame. Ta przywołana wykładnia Sądu Najwyższego została zaprezentowana na tle stanu faktycznego sprawy, który obejmował zawarcie umowy kredytu walutowego w 2007 r. (a zatem w zbliżonym okresie jak w niniejszej sprawie), przed wejściem w życie ustawy nowelizującej Prawo bankowe z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz. U. 2011.165.984), a więc dotyczył treści art. 69 ust. 2 pkt 2 i 4 Prawa bankowego w jego brzmieniu sprzed w/w nowelizacji. Niezależnie od powyższego,

w kontekście cytowanej powyżej treści art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego oraz jego wykładni przez Sąd Najwyższy, nawet gdyby założyć hipotetycznie, iż zawarta przez strony umowa spełnia warunki innego typu umowy - umowy o kredyt denominowany w walucie CHF, to przyjąć należy, iż nawet w takim przypadku wykorzystanie indeksacji (denominacji) co do zasady nie narusza natury kredytu i przepisów Prawa bankowego, a kredyty denominowane do waluty obcej funkcjonowały i funkcjonują w powszechnym obrocie. Umowy takie są zawierane obecnie, to jest po nowelizacji Prawa bankowego z dnia 29 lipca 2011 r., która weszła w życie

w dniu 26 sierpnia 2011 r. (Dz. U. 2011.165.984), na mocy której do jego art. 69 dodano w ust. 2 pkt 4a oraz ust. 3, jak również były stosowane jako prawnie dopuszczalne także przed tą nowelizacją, kiedy zawarta została Umowa kredytowa, będąca przedmiotem oceny prawnej w niniejszej sprawie.

Ponadto w ocenie Sądu, przy tak skonstruowanej umowie, bez znaczenia pozostaje kwestia czy pozwany posiadał wymaganą do udzielenia kredytu kwotę wyrażoną w walucie obcej CHF. Bez względu na kwalifikację spornego stosunku prawnego (kredyt walutowy, denominowany), mamy tu bowiem do czynienia z obrotem wartościami dewizowymi w kraju. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 18 Prawa dewizowego (Dz. U. Nr 141, poz. 1178), w ówczesnie obowiązującym brzmieniu, obrotem takim jest już samo zawarcie umowy powodującej lub jedynie mogącej powodować dokonywanie w kraju rozliczeń

w walutach obcych. W związku z zawarciem Umowy w walucie CHF, Bank zobligowany był zabezpieczyć niezbędne środki w tej walucie dokonując transakcji na rynku międzybankowym. Bank musiał więc być gotowy by świadczyć w wykonaniu Umowy kwoty bezpośrednio we frankach szwajcarskich, a jedynie na mocy dodatkowego porozumienia stron, leżącego

w interesie obu stron, do obrotu tego ostatecznie nie doszło (choć zgodnie z treścią Umowy dojść mogło), gdyż powodowie ostatecznie nie wystąpili o wypłatę kwoty kredytu w CHF. Ponadto na marginesie należy dodać, że zdaniem Sądu Umowa ta nie pozostawała także

w sprzeczności z regułami waloryzacji, gdyż wobec uznania, iż Umowa ta wyraża zobowiązanie we frankach szwajcarskich, która to wartość jest kwotą nominalną kredytu, nie mamy w tej sytuacji do czynienia z klauzulami waloryzacyjnymi w czystej postaci.

Mając na uwadze twierdzenia powodów, a mianowicie, iż ich celem i zamiarem, który towarzyszył zawarciu umowy było wyłącznie uzyskanie kwoty w PLN, dlatego też taka kwota została ujawniona we wniosku kredytowym, jak również znalazła odzwierciedlenie w pkt 5.2 umowy. Ponadto wskazali również, iż z pewnością to, że ostatecznie saldo kredytu wniosło 124 000 CHF a nie 128 000 CHF wynika z tego, iż strony cały czas rozmawiały o kwocie

w PLN, którą byli zainteresowani, tj. 305 900 zł. W świetle powyższe należy odpowiedzieć na pytanie czy oświadczenie zawarte w pkt 1 umowy, zostało złożone jedynie dla pozorów. Dokonując powyższego zaznaczyć wypada, iż przedmiotowa kwestia wymagała wykładni oświadczeń woli stron (art. 65 § 1 i 2 k.c.), co łączy się z innymi zarzutami powodów (naruszenia zasad współżycia społecznego na gruncie art. 58 k.c., uczciwości i rzetelności uczestników obrotu prawnego, brak rzetelnej informacji o wahaniami kursowych, a także przede wszystkim brakiem jednoznacznego określenia kwoty i waluty kredytu - funkcjonowanie

w stosunku zobowiązaniowym de facto trzech „kwot kredytu” - co stanowiło zarzut oparty na art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 69 Prawa bankowego - zmierzający do uznania, iż strony w istocie zawarły umowę kredytu złotowego).

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. W orzecznictwie pozorność definiuje się jako wadę oświadczenia woli polegającą na niezgodności między aktem woli, a jej przejawem na zewnątrz, przy czym strony zgodne są co do tego, aby wspomniane oświadczenie woli nie wywołało skutków prawnych (zob. m.in. wyrok SN z 23 czerwca 1986 r., I CR 45/86, Legalis nr 25380).

Powszechnie przyjmuje się, że czynność prawna jest pozorna, gdy oświadczenie woli zostało złożone drugiej stronie, złożono je tylko dla pozorów, a adresat oświadczenia woli zgadza się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Aby ustalić, że dana czynność dotknięta jest pozornością niezbędne jest wykazanie, że zachodzi sprzeczność między tym, co strony deklarują na zewnątrz, a tym, do czego w rzeczywistości dążą. Rozbieżność ta powinna dotyczyć treści samej czynności prawnej, co będzie występowało, gdy strony zmierzają do wywołania wrażenia dokonania określonej czynności prawnej, podczas gdy w rzeczywistości w ich sferze prawnej nic się nie zmienia lub też zmiana następuje, ale ma charakter inny niż wynikałoby to

z treści złożonych oświadczeń. Przy czym nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie, tak że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza (tak SN w wyroku z 25 lutego 1998 r., II KKN 816/97, LEX nr 56813).

W zakresie reguł wykładni oświadczeń woli zawartych w art. 65 k.c. odwołać się należy do już przytoczonych we wcześniejszej części uzasadnienia. Nie ulega wątpliwości, iż w myśl § 2 cyt. przepisu istotny jest zgodny zamiar stron umowy (zob. m.in. uchwałę [7] SN z 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, LEX nr 9220), a w przypadku różnie rozumianej przez strony treści złożonego oświadczenia woli, za prawnie wiążące - zgodnie z kombinowaną metodą wykładni - należy uznać znaczenie oświadczenia woli ustalone według wzorca obiektywnego. Z tych też względów

poza kontekstem językowym przy wykładni oświadczenia woli należy brać pod uwagę także okoliczności złożenia oświadczenia woli, czyli tzw. kontekst sytuacyjny (art. 65 § 1 k.c.).

Przenosząc powyższe rozważania na kanwę niniejszej sprawy, w pierwszej kolejności odnieść się należy do wspomnianego zarzutu naruszenia art. 58 § 2 k.c. Sąd nie dopatrył się sprzeczności postanowień kwestionowanej Umowy z zasadami współżycia społecznego, których naruszenia strona powodowa upatrywała w naruszeniu zasady uczciwości i rzetelności uczestników obrotu prawnego, przejawiającej się przede wszystkim w zaniechaniu uczciwego powiadomienia o charakterze przyjmowanego przez nich zobowiązania oraz o ryzyku związanym z jego wykonywaniem i niezapewnienia im tym samym właściwego poziomu ochrony ich interesów majątkowych (brak szerokiej informacji o możliwych wahaniami kursu waluty CHF, jak i o zasadach, na jakich zostanie wypłacony kredyt w CHF będzie przeliczony na PLN oraz zasadach na jakich środki rachunku PLN będą pobierane na poczet spłaty kredytu

w CHF). Jak wynika zarówno z wyjaśnień powodów, a także ze złożonej do akt sprawy dokumentacji bankowej, w tym umowę kredytu, rachunku bankowego i oświadczenia

o ustanowieniu hipoteki, w oparciu o którą Sąd dokonywał ustaleń stanu faktycznego sprawy, powodowie w chwili jej podpisywania posiadali wiedzę, jaki rodzaj kredytu wybierają oraz mieli wiedzę, że zarówno rata kredytu, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu, podlega ciągłym wahaniami, w zależności od aktualnego kursu waluty szwajcarskiej

i zmieniającego się oprocentowania. Podpisywane w trakcie zawierania Umowy oświadczenia, jednoznacznie potwierdzają, iż byli oni zainteresowani zaciągnięciem kredytu walutowego ze względu na jego niższą ratę co wynikało z niższego oprocentowania niż w przypadku kredytu złotowego. W kontekście jednoznacznie brzmiących oświadczeń Kredytobiorców, w niniejszej sprawie brak było jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że pozwany Bank działał podstępnie wobec nich jako Kredytobiorców, konsumentów i ukrywał przed nimi ryzyko kredytowe

i kursowe. Jak potwierdza zawarte w umowie oświadczenie - pkt 11.5 oraz pkt 12.1, Bank poinformował klientów, na czym polega ryzyko związane ze zmianą kursu waluty, jaki jest wpływ zmiany kursu waluty, w tym, że może wpłynąć na zmianę wysokości zobowiązania. Ponadto w ramach zminimalizowania dodatkowych kosztów związanych z nabywaniem

i sprzedażą waluty (spread walutowy) Bank od samego początku istnienia zobowiązania umożliwił powodom uzyskanie kredytu bezpośrednio w CHF, aby następnie samodzielnie nabyli oni na rynku walutę PLN za wypłacone im franki szwajcarskie (Bank nie pobierał z tego tytułu żadnych prowizji ani opłat).

Faktem jest, iż w ramach przedłożonej dokumentacji nie znajdują się symulacje, które obrazowałyby de facto wpływ zmian kursu na zobowiązania kredytobiorców (saldo, wysokość raty), niemniej jednak w ocenie sądu świadomość powodów w/w kwestii - ryzyka kursowego podlegała analizie w kontekście wszystkich umów, które dotąd zawarli. Przedmiotowa umowa nie była pierwszą umową kredytową odnoszącą się do waluty obcej, lecz drugą, którą zawarli powodowie. Sami powodowie przyznali, że zawarli tego typu umowę i mieli świadomość wahań kursu - przy pierwszym kredycie kurs CHF względem PLN wynosił 2,60 zł, w przypadku drugiej umowy 2,44 zł. Tym samym nie ulega wątpliwości, że powodowie mieli pełną świadomość, że kurs waluty zmienia się na przestrzeni dwóch lat, zatem skoro spada, to istnieje także możliwość jego wzrostu - niekorzystna zmiana w sytuacji zobowiązania długoterminowego. Zatem powodowie godzili się z ryzykiem kursowym i niestabilnością, upatrując w nich możliwości własnego zysku w przypadku tendencji spadkowej. Z pola świadomości natomiast zupełnie wyeliminowali zagrożenie, czego nie można poczytać za wzorcowe zachowanie przeciętnie roztropnego konsumenta. Kredytobiorcy musieli mieć także świadomość tego, jak kurs waluty wpływa faktycznie na saldo i rozliczenie takiego kredytu, biorąc pod uwagę jego charakter i mechanizm.

W ocenie Sądu biorąc pod uwagę świadomość kredytobiorców zapis pkt 11.5 umowy, który wskazuje, że zmiana waluty ma istotny wpływ na zdolność kredytową, na wartość kredytu, na odsetki jest tym zapisem, który pozwala na przyjęcie, że powodowie byli w stanie ocenić ryzyko walutowe przy tego typu umowie, wobec czego minimalny obowiązek informacyjny został spełniony. Stąd naruszenie obowiązku informacyjnego poprzez brak rzetelnej informacji

o cechach oferowanego produktu bankowego, ryzyku walutowym, możliwości zaciągnięcia zobowiązania w złotych polskich pozostają w sprzeczności zarówno z wyjaśnieniami powodów, jak i informacjami wskazanymi bezpośrednio w akcie umowy (w zakresie ryzyka kursowego). Istnienia takowych okoliczności (poza własnymi twierdzeniami) strona powodowa także nie wykazała w przekonujący sposób (wyjaśnienia powodów są w tej części niewiarygodne). Ponadto w kontekście braku świadomości powodów, co do cech przedmiotowo istotnych spornej Umowy, wpływających na decyzję o wyborze danego produktu kredytowego, ryzyka kursowego – zwrócić należy uwagę, iż tego rodzaju produkt kredytowy, wyrażony w CHF (co wynika z wyjaśnień powodów), powodowie nabyli już dwa lata wcześniej. Z całą pewnością (zakładając, iż cechą wspólną kredytów denominowanych i walutowych jest ryzyko wahań kursów) wykonując przedmiotową umowę, powodowie musieli zdawać sobie sprawę ze skutków wynikających ze zmiennego kursu walut wymiennalnych (znali wszakże w praktyce mechanizm spłaty kredytu wyrażonego w CHF - który dla ww. rodzajów umów był zbliżony).

W tym miejscu odnieść się należy do niejednoznacznie zdaniem powodów wyrażenia w Umowie - kwoty kredytu (funkcjonowania trzech kwot udzielonego kredytu: 128 500 CHF; 305 900 zł oraz 124 969,38 CHF), zwłaszcza w kontekście postanowienia 5.2 umowy (k. 33), stanowiącego, iż Uruchomienie kredytu miało nastąpić jednorazowo w wysokości i na rachunki określone w w/w postanowieniu, przy czym kwota wynikająca z w/w postanowień to 305 900 zł. Dokonując oceny tegoż zarzutu, jak i zgodności rzonego postanowienia umownego z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, należy przytoczyć kontekst sytuacyjny w którym przedmiotowe oświadczenie woli zostało złożone.

Ubiegający się o kredyt hipoteczny w celu sfinansowania kupna nieruchomości, co do której miała zostać zawarta umowa sprzedaży nieruchomości za kwotę 278 000 zł, powodowie niewątpliwie potrzebowali waluty płatniczej wyrażonej w pieniądzu polskim. Przedmiotowy kredyt jest kredytem hipotecznym, zawartym w ściśle określonym celu - na nabycie nieruchomości na rynku wtórnym, której cena sprzedaży została ustalona na kwotę 278 000 zł (wkład własny 4 000,00 zł) i do równowartości takiej sumy plus kwota przeznaczona na remont lokalu w wysokości 27 900 zł (łącznie 305 900 zł), wyrażonej w walucie wymiennalnej określona została kwota kredytu. Zgodnie z wnioskiem kredytowym (k. 549-550), powodowie ubiegali się o kredyt w kwocie 305 900 zł celem kupna nieruchomości na rynku wtórnym, i pokrycia kosztów remontu, z jednoczesnym zastrzeżeniem, iż walutą kredytu ma być frank szwajcarski (CHF). Wysokość kwoty kredytu została więc ustalona na takim poziomie, aby umożliwić powodom zrealizowanie celu, dla którego wystąpili o zewnętrzne finansowanie. Zdaniem Sądu określenie w pkt 1 Umowy kwoty kredytu na poziomie 128 500 CHF z jednoczesnym oznaczeniem zasad wypłaty kwoty poprzez jej określenie w PLN zawartym w pkt 5.2 Umowy, miało na celu z jednej strony zapewnić powodom możliwość kupna nieruchomości (z uwagi na możliwe wahania kursowe - wypłata kredytu miała nastąpić zgodnie z Umową do 30 września 2006 r.), z drugiej natomiast nie przekraczać ustalonej indywidualnie z powodami górnego poziomu - wartości ekonomicznej spornego świadczenia wyrażonego w złotych polskich, przeznaczonego na kupno ściśle oznaczonej nieruchomości i jej remont. W związku z tym, iż Uruchomienie kredytu, nie następowało w dniu zawarcia Umowy, zdaniem Sądu z uwagi na możliwość wahań kursowych franka szwajcarskiego (w okresie między zawarciem umowy i złożeniem dyspozycji Uruchomienia kredytu), strony przewidziały w pkt 5.1. umowy, iż w przypadku gdy do 30 września 2006 r. nie zostanie uruchomiona kwota kredytu (tj. 128 500 CHF) w całości, ulega ona automatycznie obniżeniu o część, która nie została uruchomiona. Przedmiotowy mechanizm był w ocenie Sądu korzystny dla obu stron. W przypadku bowiem gdy w dniu Uruchomienia kredytu, wartość franka szwajcarskiego w stosunku do złotych polskich była niższa (aniżeli konieczna do nabycia równowartości ww. nieruchomości, której cena została ustalona na kwotę 278 000 zł i pokrycia kosztów remontu w ustalonej kwocie), kwota kredytu wyrażona w CHF ulegała automatycznemu obniżeniu - Kredytobiorca spełniając zamierzony cel ekonomiczny Umowy, uzyskiwał zobowiązanie wyrażone w CHF o niższej wysokości, aniżeli wskazano pierwotnie w umowie, bez konieczności zawierania dodatkowego porozumienia w postaci aneksu, bądź przelania nadwyżki powstałej z różnicy kursowej na rzecz Kredytobiorcy, który w celu kupna ww. nieruchomości nie potrzebował kwoty pieniężnej wyrażonej w CHF o wartości ekonomicznej przekraczającej równowartość 305 900 zł.

W powołanym świetle na potwierdzenie zastosowanej przez Sąd wykładni umowy, zwrócić należy uwagę, iż w przypadku, gdyby kurs franka szwajcarskiego w dniu Uruchomienia kredytu odpowiadał równowartość ekonomicznej kwoty 305 900 zł (powodowie za wypłaconą kwotę kredytu 128 500 CHF mogli nabyć walutę polską w wysokości 305 900 zł, celem zapłaty ceny sprzedaży nieruchomości, pokrycia stosownych kosztów), bądź był on wyższy, kwota kredytu nie uległaby zmianie. W pierwszym przypadku powodowie osiągnęliby zamierzony skutek ekonomiczny zawarcia umowy o ww. treści uzyskując po przewalutowaniu (za pośrednictwem Banku bądź na rynku) równowartość kwoty 305 900 zł. W drugim natomiast skutek ten zostałby osiągnięty jedynie w części, przy czym kwota kredytu nie uległaby zmianie (nadal wynosiłaby 128 500 CHF), zastosowanie znalazłoby jednakże postanowienie pkt 12.1 umowy, stanowiące, iż Kredytobiorca zobowiązuje się do pokrycia ze środków własnych, wynikających z różnic pomiędzy ceną nabycia kredytowanej nieruchomości i kwoty kredytu.

W zależności zatem od wahań kursowych (wpisanych w istotę kredytu walutowego), możliwym były dwa warianty. Kwota udzielonego kredytu przeznaczonego na kupno nieruchomości (a w zasadzie wykorzystanego kredytu) stanowiłaby dokładnie 128 500 CHF (w opisanym powyżej pierwszym przypadku) bądź też wobec zmiany siły nabywczej franka szwajcarskiego względem waluty, w której miała nastąpić zapłata ceny kredytowanej nieruchomości, podlegałaby tak jak na kanwie niniejszego postępowania stosunkowemu obniżeniu, bez konieczności podejmowania dodatkowych czynności ze strony Kredytobiorcy i Banku (drugi z ww. przypadków).

Takie ukształtowanie stosunku prawnego, nie stanowiło w ocenie Sądu o braku określenia w umowie w sposób jednoznaczny kwoty i waluty kredytu, nie uzasadnia twierdzeń jakoby powodowie nie wiedzieli w momencie zawierania umowy, na jaką kwotę opiewać będzie ich zobowiązanie. Powyższa okoliczność nie stanowi także argumentu za przyjęciem, iż łączący strony stosunek zobowiązaniowy jest w rzeczywistości umową kredytu wyrażoną w złotych polskich (305 900 zł). Zdaniem Sądu z punktu widzenia oceny postanowień przedmiotowo istotnych, kwalifikacji przedmiotowej umowy (jako walutowej lub złotowej) odróżnić należy kwestię waluty udzielonego kredytu (CHF) od zamierzonego przez powodów celu ekonomicznego zawarcia spornej umowy (pozyskania określonej sumy w złotych polskich celem zapłaty ceny sprzedaży nieruchomości, kosztów remontu), na powyższych warunkach.

W przeciwnym razie, analizując przedmiotowy stosunek prawny o ww. treści, pod kątem podnoszonych przez powodów zarzutów, należałoby uznać, iż w następstwie wykonania umowy w sytuacjach faktycznych opisanych jako ww. przykład nr 1, strony określiły w sposób jednoznaczny kwotę i walutę kredytu, umowa pozostaje w całości ważna, zaś w przypadku opisanym jako ww. przykład nr 2, łączący strony stosunek prawny uznać należy za nieważny na podstawie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 69 Prawa bankowego (przynajmniej w części) – mimo oparcia się na tożsamym postanowieniu umownym określającym kwotę i walutę udzielonego kredytu, co pozbawione byłoby logiki.

Oczywistym jest przy tym (w świetle ustalenia, iż zapłata ceny sprzedaży nieruchomości miała nastąpić w złotych polskich), iż Kredytobiorcy faktycznie nie potrzebowali jakiegokolwiek sumy franków szwajcarskich. Nie było także sporne, iż powodowie nie osiągnęli wynagrodzenia w tej walucie. W ocenie Sądu nie ulega również wątpliwości, iż skoro powodowie znali przedmiotowy mechanizm, decydując się na zawarcie przedmiotowej umowy, pomimo podniesienia, iż nie mieli zdolności kredytowej na uzyskanie kredytu w PLN, ten model finansowania uznali na chwilę zawarcia umowy za korzystniejszy, gdyż wiązało się to z niższą ratą kredytu, co uznać należy za okoliczność powszechnie znaną, wynikającą także z wiedzy urzędowej Sądu w innych postępowaniach (mimo, iż powodowie nie przyznali tej okoliczności wprost - w świetle zasad doświadczenia życiowego i logiki, nie sposób wyprowadzić odmiennego od wyżej zaprezentowanego wniosku). Tym samym uznać należało, iż powodowie chcąc skorzystać z niższego oprocentowania opartego na stawce LIBOR powiększonego o marżę, co jednak wiąże się z koniecznością zaciągnięcia kredytu w walucie obcej, a co z kolei wiązało się

z ryzykiem kursowym, świadomie zgodzili się na kredyt walutowy. Jedynym elementem którego powodowie nie wzięli pod rozwagę, była zdaniem Sądu możliwość wzrostu kursu waluty zaciągnięcia i spłaty kredytu (CHF) w przeciągu kilku lat od zawarcia Umowy o kilkadziesiąt procent. W tym miejscu Sąd nie podziela twierdzeń powodów o braku zdolności kredytowej niezbędnej do uzyskania kredytu w PLN, na którą wskazywali zarówno przy podejmowaniu decyzji o zaciągnięciu kredytu mającego odniesienie do waluty obcej w 2004 roku, jaki

i następnie w 2006 roku. W ocenie Sądu jest to niemożliwe aby kredytobiorcy nie mieli zdolności kredytowej koniecznej do uzyskania nawet jednego kredytu w PLN a posiadali taką zdolność na uzyskanie dwóch kredytów hipotecznych mających odniesienie do waluty CHF. Takie rozumowanie pozostaje w sprzeczności z zasadami logiki, niezależnie od faktycznej rozbieżności w wysokości podlegających spłacie rat kredytu w CHF i kredytu w PLN.

Mimo powyższej wykładni umowy oraz ustaleń w przedmiocie waluty w jakiej powodowie zaciągnęli sporne zobowiązanie, strony na mocy pkt 5.2 umowy zgodnie przyjęły, iż wartość ekonomiczna kwoty Uruchamianego kredytu walutowego, wyrażonego w CHF nie może przekraczać łącznie w PLN kwoty 305 900 zł, tj. kwoty określonej w akcie notarialnym umowy kupna - sprzedaży kredytowanej nieruchomości i maksymalnej kwoty jaką powodowie chcieliby uzyskać na remont lokalu. Na kanwie niniejszego postępowania, pkt 5.2 umowy wprowadza jedynie sytuację, w której górny limit kredytu wyrażonego w CHF (z uwagi na możliwe wahania kursowe) zostaje na dzień Uruchomienia kredytu ograniczony zastosowanym przelicznikiem wartości w postaci złotych polskich, tj. waluty w której wyrażona jest cena kredytowanej nieruchomości i kosztu remontu, przy czym kwota i waluta wypłaconego kredytu wyrażona jest w CHF, przy umożliwieniu powodom uzyskania kwoty kredytu w walucie CHF. Kwotą nominalną kredytu, pozostaje więc suma w CHF faktycznie wypłacona kredytobiorcy, po dokonaniu przeliczenia. Zaciągając zobowiązanie kredytowe w walucie innej niż złoty polski na określony cel (kupno nieruchomości, której cena wyrażona jest w PLN), zarówno kredytobiorca jak i bank, muszą dokonać swoistego przeliczenia - przy ustalaniu kwoty kredytu w CHF, niezbędnej do kupna kredytowanej nieruchomości o ustalonej cenie sprzedaży w PLN (aby wartość świadczenia w CHF nie przewyższała przewidywanej części ceny kupna finansowanej

z kredytu nieruchomości, wyrażonej w PLN). Odmienność sytuacji objętej przedmiotem niniejszego postępowania polega na tym, iż strony tego rodzaju niepisane zazwyczaj ustalenie (przeliczenie) włączyły do treści umowy, uzależniając finalnie wysokość kredytu wyrażonego

w CHF od siły nabywczej tejże waluty w przeliczeniu na PLN na dzień Uruchomienia kredytu. Na wypadek wyższej siły nabywczej CHF, strony wprowadziły mechanizm korygujący wynikający z pkt 5.1 umowy. W sytuacji odwrotnej, tj. niższej siły nabywczej CHF mechanizm wynikający z pkt 12.1. Zgodną wolą i zamiarem stron pozostawało jednak to aby kwota udzielonego kredytu została wyrażona w CHF, odpowiadając przy tym wartości ekonomicznej wyrażonej w PLN pozwalającej na kupno ww. nieruchomości i zaplanowane koszty. **W tym stanie rzeczy, nie sposób podzielić poglądu powodów jakoby na dzień zawarcia umowy nie znali wartości zaciągniętego w CHF zobowiązania.** Wartość ta była znana i możliwa dla Kredytobiorców do oszacowania. W przypadku kursu kupna CHF równego bądź wyższego aniżeli na dzień zawierania umowy, kwota kredytu wyrażona w CHF wyrażona w umowie pozostawała bez zmian. W sytuacji natomiast ukształtowania kursu CHF na wyższym poziomie tj. spadku wartości siły nabywczej CHF w stosunku do PLN (co było z punktu widzenia kredytobiorcy z oczywistych względów na chwilę Uruchomienia kredytu bardziej korzystne – niższa kwota w CHF do spłaty) następowała automatyczna korekta kwoty udzielonego

i wykorzystanego kredytu, bez konieczności zawierania aneksu do umowy, jak również dokonywania przelewu przez Bank nadpłaty na rachunek walutowy Kredytobiorców. Taka sytuacja miała miejsce na kanwie niniejszego stanu faktycznego. Siła nabywcza franka szwajcarskiego w stosunku do złotego od dnia zawarcia umowy, uległa zmianie, w związku

z czym aby nabyć kredytowaną nieruchomość o wartości oszacowanej przez strony umowy sprzedaży na kwotę 278 000 zł i pokryć koszt remontu opiewający na 27 900 zł, powodowie nie potrzebowali kwoty **128 500 CHF (po stosownym przeliczeniu - z zastosowaniem kursu CHF na poziomie 2,3805 zł/CHF) lecz kwoty 124 969,38 CHF**, która to suma – jako kwota udzielonego i wykorzystanego kredytu, została wskazana w harmonogramie spłaty kredytu. Podkreślenia wymaga przy tym, iż to ostatnią z wymienionych kwot wraz z odsetkami umownymi, a nie kwotę 128 500 CHF, powodowie jako Kredytobiorcy obecnie spłacają.

Zwrócić należy także uwagę, że kwestionowana umowa nie zastrzega górnej wysokości wzrostu kursu, ale i nie przewiduje dolnej granicy spadku kursu. W zależności od kształtowania się sytuacji ekonomicznej na rynku negatywne konsekwencje przewalutowania spoczywają i na klientach i na Banku. Zaciąganie zobowiązań wyrażonych w obcej walucie w celu skorzystania

z mającej do nich zastosowanie, korzystniejszej dla kredytobiorcy stawki oprocentowania, jest immanentnie związane z ponoszeniem ryzyka kursowego. Kredytobiorcy nie zostało zagwarantowane, że wzrost kursu franka szwajcarskiego nie przekroczy określonej wartości, ani nie zapewniano, że raty nigdy nie wzrosną powyżej określonego pułapu. Należy przy tym uzupełniająco dodać, że z okoliczności sprawy nie wynika, aby powodowie zostali „zmuszeni” do zawarcia umowy kredytowej w CHF. Strona powodowa świadomie wybrała tego właśnie rodzaju ofertę.

W tym stanie rzeczy, zdaniem Sądu w okolicznościach niniejszej sprawy powodowie nie wykazali, że zawarta pomiędzy stronami umowa kredytu naruszała w jakikolwiek sposób zasadę lojalności i słuszności kontraktowej, zasadę uczciwego obrotu czy też zasadę braku rażącej dysproporcji stron stosunku prawnego. Należy wyraźnie powtórzyć, że powodowie dokonali wyboru kredytu i jego warunków, które to w chwili zawierania umowy niewątpliwie były dla nich korzystne. Dopiero z perspektywy czasu powodowie ocenili, że kredyt nie był tak korzystny, jak się spodziewali, co było jednak przede wszystkim wynikiem wzrostu kursu franka szwajcarskiego (zjawisko niezależne od pozwanego), natomiast nie było to wynikiem naruszenia zasad współzycia społecznego przy zawieraniu umowy kredytu. Niewątpliwie ryzyko jest zawsze wpisane w przypadku kredytu walutowego z uwagi na wahania kursów walut (w sytuacji zarobkowania w walucie polskiej), co jednak nie daje podstaw do uznania w efekcie postanowień umownych jako naruszających dobre obyczaje, czy też uzasadnione interesy strony.

Zaprezentowana analiza łączącego strony stosunku prawnego daje asumpt do wyciągnięcia, co najmniej kilku wniosków - istotnych z punktu widzenia obranej przez powodów taktyki procesowej, aktualnych tak w kontekście roszczenia głównego jak i roszczenia ewentualnego. **1.** Wykładnia Umowy nie daje absolutnie żadnych podstaw do przyjęcia, iż Umowa w części określającej kwotę udzielonego kredytu w walucie obcej, została zawarta dla pozor; **2.** Postanowienie zawarte w pkt 5.2 umowy nie określa w rozumieniu art. 69 Prawa bankowego w zw. art. 65 § 1 i 2 k.c. głównego świadczenia stron umowy kredytu hipotecznego. Przeliczenie służące wypłacie kredytu w PLN stanowiło wyłącznie dodatkowe zastrzeżenie umowne, bez którego możliwym było spełnienie zobowiązania przez obie strony. Tym samym Sąd nie podziela argumentacji powodów, jakoby strony od początku zmierzały do zawarcia umowy kredytu złotowego; **3.** Umowa, w kwestionowanej przez powodów części, nie narusza art. 58 § 2 k.c. ani art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 69 Prawa bankowego w ww. brzmieniu. Tak ujęta umowa kredytu walutowego mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego

i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 Prawa bankowego w ww. brzmieniu). Nie ma zatem podstaw do twierdzenia, że w obrocie prawnym doszło do wykształcenia się jakiegoś odrębnego, oryginalnego typu umowy bankowej, powiązanej

w sposób szczególny z kursem złotego do walut obcych w chwili wydania i zwrotu sumy kredytowej i tym samym zakładającej szczególny sposób określania wysokości zadłużenia kredytobiorcy w stosunku kredytowym.

Kolejną kwestią wpływającą zdaniem powodów na zasadność dochodzonych przez nich roszczeń jest podnoszona abuzywność następujących postanowień umownych oraz §2 pkt 20 Regulaminu zawierający definicję przewalutowania oraz §4 ust. 5 Regulaminu dotyczącego przewalutowania kwoty wypłaty gdy następuje w innej walucie, niż waluta kredytu określona

w umowie o brzmieniu „Jeżeli zgodnie z dyspozycją Kredytobiorcy wypłata środków Uruchomionego Produktu kredytowego ma nastąpić w innej walucie niż waluta Produktu kredytowego określona w Umowie, to następuje to po Przewalutowaniu. Przewalutowanie następuje po kursie obowiązującym w momencie zaksięgowania dyspozycji Uruchomienia Produktu kredytowego”.

Strona powodowa wskazywała, iż klauzula przeliczeniowa nie odnosi się do parametru obiektywnego, lecz odwołuje się do Tabeli kursowej banku, kształtowanej dowolnie przez pozwanego co dodatkowo stanowiło w ocenie Sądu, uzupełnienie do zarzutu braku wskazania

w Umowie sposobu obliczania salda kredytu w CHF (zwłaszcza w kontekście wysokości kwoty udzielonego i Uruchomionego kredytu w CHF).

Zgodnie z dyspozycją art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa

i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Zgodnie zaś z dyspozycją art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

W sprawie nie było wątpliwości, iż stronami umowy był przedsiębiorca - Bank, oraz konsument - powodowie a także że kwestionowane klauzule zawarte zostały w Regulaminie inkorporowanym do treści umowy. Zdaniem Sądu, jak już zaznaczono, postanowienie §2 pkt 20 Regulaminu oraz §4 ust. 5 Regulaminu nie określają głównego świadczenia stron. W tym zakresie przywołać należy argumentację przedstawioną przez Sąd Najwyższy w wyroku z 22 stycznia 2016 r. w sprawie o sygn. akt I CSK 1049/14 (LEX nr 2008735), którą Sąd w składzie niniejszym w tym temacie, odpowiednio przyjmuje za własną. Odmierna sytuacja dotyczy pkt 1 umowy „Kwota Kredytu: 128 500 CHF”, który to zapis umowny (w świetle dokonanej powyżej wykładni umowy), z całą pewnością, dotyczy głównego świadczenia stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c., niemniej jednak jest sformułowany w sposób jednoznaczny, nie podlega tym samym ocenie pod kątem niedozwolonego charakteru. Sąd przywołał w/w postanowienie umowy z uwagi na zarzuty już podniesione i poddane ocenie co do niejednoznacznego określenia wysokości świadczenia w walucie CHF.

W cenie Sądu treść kwestionowanych postanowień, nie określających głównego świadczenia stron (postanowień przeliczeniowych zawarta w Regulaminie - wzoru umownym), nie była w sposób indywidualny negocjowana z powodami. Ciężar wykazania, iż ww. klauzule (ich treść) były indywidualnie uzgodniona z powodami spoczywał na stronie pozwanej, jako wywodzącej z tego twierdzenia skutki prawne (art. 385¹ § 4 k.c.). Strona pozwana w tym zakresie żadnego dowodu nie przeprowadziła. Sam fakt wyboru jednego spośród gotowych wzorców nie stanowi jeszcze o możliwości przyjęcia, iż sposób ustalania kursu (w przypadku postanowienia §2 pkt 20 Regulaminu oraz §4 ust. 5 Regulaminu) był indywidualnie negocjowany (na gruncie oceny abuzywności wzorca, należy odróżnić świadomość strony zawarcia w umowie określonego postanowienia, od samej możliwości negocjowania jego treści).

W tym miejscu wymaga podkreślenia, iż rozszerzona prawomocność wskazywanych przez powodów, wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie wydanych w ramach kontroli abstrakcyjnej wzorców umów stosowanych przez innych przedsiębiorców (banki) mimo, iż o analogicznej bądź bardzo zbliżonej treści, nie rozciąga się na niniejsze postępowanie. Rzeczona kwestia została wyjaśniona już wyczerpująco przez orzecznictwo sądowe (w tym zakresie zob. uchwałę SN [3] z 13 grudnia 2013 r., III CZP 73/13, LEX nr 1405243, uchwałę SN [7] z 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15, LEX nr 1916698). W tym stanie rzeczy należało przejść do kontroli incydentalnej spornych postanowień umownych.

W orzecznictwie i doktrynie uważa się, iż w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszają interesy konsumenta postanowienia umowne godzące w równowagę kontraktową stron, a także te, które zmierzają do wprowadzenia konsumenta w błąd, wykorzystując jego zaufanie i brak specjalistycznej wiedzy (W. Popiołek, *Objaśnienia do art. 385¹ [w:] K. Pietrzykowski, Kodeks cywilny. Komentarz. T. 1, Warszawa 2005*; K. Zagrobelny, *Objaśnienia do art. 385¹ [w:] E. Gniewek, Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2008*). Postanowienia umowy rażąco naruszają interes konsumenta, jeżeli poważnie i znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. Między innymi o takiej sytuacji można mówić w razie nadmiernego naruszenia równowagi interesów stron poprzez wykorzystanie przez jedną z nich swojej przewagi przy układaniu wzorca umowy (zob. wyrok SA w Warszawie z 08 maja 2009 r., VI ACa 1395/08, LEX nr 1120219). Rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku (wyrok SN z 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, LEX nr 159111). Sprzeczne z dobrymi obyczajami są te postanowienia wzorca umownego, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając

na realizację takich wartości jak szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerowość, zaufanie, lojalność, rzetelność (zob. wyrok SA w Warszawie z 17 kwietnia 2013 r., VI ACa 1096/12, LEX nr 1335762).

Przyjmuje się, że klauzula dobrych obyczajów, podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego, nakazuje dokonać oceny w świetle norm pozaprawnych, przy czym chodzi

o normy moralne i obyczajowe, powszechnie akceptowane albo znajdujące szczególne uznanie w określonej sferze działań, na przykład w obrocie profesjonalnym, w określonej branży,

w stosunkach z konsumentem itp. Przez "dobre obyczaje" w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. należy rozumieć pozaprawne reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami (G. Bieniek, H. Ciepla, St. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, Cz. Żuławska, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom 1, Wielkie Komentarze, Lexis Nexis 2009). Sprzeczne z dobrymi obyczajami będą działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (tak SA w Warszawie w wyroku z 27 stycznia 2011 r., VI ACa 771/10, LEX nr 824347).

Dokonując oceny abuzywności pozostałych postanowień łączącej strony umowy

i stanowiącego jej integralną część Regulaminu w zw. z brzmieniem §2 pkt 20 Regulaminu, Sąd nie dopatrył się abuzywności postanowienia w zakresie odnoszącego się do zasad spłaty udzielonego kredytu. Z uwagi na fakt, iż walutą zobowiązania była waluta szwajcarska (CHF)

i w tej walucie zostało wyrażone zobowiązanie, strona powodowa jako Kredytobiorca w myśl jednoznacznie brzmiącego postanowienia pkt 8.8 umowy, od samego początku istnienia swojego zobowiązania mogła je spłacać w walucie CHF za pośrednictwem otwartego w tym celu rachunku prowadzonego w tej także walucie CHF (odmienne zeznania powodów w tym zakresie nie zmieniają tego faktu, wynikającego wprost z postanowień umowy). A zatem Bank dał stronie powodowej możliwość wyboru, czy sama dokona kupna waluty CHF celem spłaty poszczególnych miesięcznych rat kredytu wyrażonych w CHF i wpłacenia ich na rachunek walutowy, czy też będzie dokonywała stosownych wpłat na rachunek bankowy prowadzony

w PLN z możliwością pobrania przez Bank kwoty spłaty z tego rachunku i przeliczenia waluty PLN na CHF przy zastosowaniu zasad przewalutowania kredytowej z punktu 12.2 umowy. Tym samym to wola powodów jako Kredytobiorców decydowała ostatecznie, czy po ich stronie

w związku z Przewalutowaniem spłaty rat powstaną dodatkowe koszty. Gdyby powodowie dokonywali spłat za pośrednictwem rachunku walutowego, to uniknęliby dla siebie dodatkowych kosztów związanych z Przewalutowaniem spłacanych rat z PLN na CHF przy wykorzystaniu kursów waluty z tabeli Banku. Skoro powodowie mimo, innej możliwości wykonania zobowiązania zdecydowali się na zastosowanie mechanizmu, który obecnie kwestionują, nie może być mowy o jego niedozwolonym charakterze.

Rozwijając w/w myśl ponownie wskazać należy, iż z przesłuchania powodów wynika, że powodowie byli zapewniani o możliwości spłaty jedynie w PLN i dokonywali tej spłaty dość długo, do 2015 roku. Wskazali, że nie mieli świadomości, że mogą spłacać zobowiązania

w walucie obcej. Zdaniem Sądu tak złożone wyjaśnienia wskazują w istocie na nieznaną im postać postanowień umowy, tj. nieumiejętność przeczytania czy zrozumienia jej postanowień. Mimo zeznań powodów należy podkreślić, że zapis jawnej przeciw umowy zawartej między stronami jest jednoznaczny - nie ma wątpliwości, że od samego początku wprowadzono precyzyjne zapisy umowy kredytowej walutowego określające prawo spłaty całości zobowiązania w walucie obcej. Taka interpretacja zapisów umowy prowadzi do wniosku, że postanowienia kwestionowane przez stronę powodową pod kątem abuzywności i jej postanowienia przeliczeniowe de facto nie wpływały na wysokość świadczenia powodów, to znaczy, że nie miały żadnego znaczenia, jeśli chodzi o określenie świadczenia - stanowiły tylko jedynie sposób wyboru przelicznika do wykonania umowy, ale nie do określenia świadczenia głównego. Ponadto ustanawiały możliwość wyboru powoda od razu z możliwością spłaty w walucie obcej.

W ocenie Sądu, postanowieniem umownym w zw. z definicją Przewalutowania zawartą w §2 pkt 20 Regulaminu, który mógłby być oceniony jako stanowiący rażące naruszenie dobrych obyczajów jest pkt 5.2 umowy pod warunkiem przyjęcia, iż nie był on objęty indywidualnym uzgodnieniem skoro został wprowadzony do umowy jako wynik potrzeb powodów w związku zaplanowanym zakupem. Niedozwolony charakter tegoż postanowienia przejawiałby się w przyznaniu Bankowi uprawnienia do jednostronnego określenia zasad, na których nastąpić miała odwrócona indeksacja, tj. określenie kwoty udzielonego kredytu w CHF na dzień Uruchomienia kredytu, poprzez ograniczenie, odniesienie się do wartości ekonomicznej kredytowanej nieruchomości, stanowiącej równowartości kwoty 305 900 zł, tj. potencjalna możliwość zastosowania przez Bank kursu wymiany CHF/PLN na dzień Uruchomienia kredytu, różniące się od ówczesnego kursu rynkowego - na niekorzyść konsumentów. Mimo, iż w treści tego postanowienia nie odniesiono się wprost do określonego w Regulaminie „Przewalutowania”, to mechanizm ten z całą pewnością musiałby zostać zastosowany w związku z brzmieniem pkt 5.1 zd. 2 oraz 12.1 umowy przy Uruchomieniu kredytu. Powyższe rozważenia są prowadzone, niezależnie od podzielenia przez Sąd orzekający stanowiska, iż wszystkie przeliczenia dla potrzeb niniejszej umowy miały jedynie charakter techniczny służący wykonaniu umowy zgodnie z wolą powodów, albowiem co do zasady również kwota wypłaty mogła zostać dokonana w walucie CHF na rachunek w CHF, który został dla powodów otwarty.

Oceniając przedmiotowe postanowienie umowne pod kątem kryterium Przewalutowania, określonego w Regulaminie, należy wskazać, iż samo odwołanie się przez Bank **do „kursu kupna/sprzedaży”, a zatem niejednoznaczne (z literalnego punktu widzenia) określenie, który z nich ma zastosowanie, nie stanowi o abuzywnym charakterze ocenianego postanowienia umownego.** Znając ogólne zasady rynkowe w zakresie wymiany walut obcych (funkcjonujące w stosunkach między konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c., a podmiotami zawodowo zajmującym się obrotem - kupnem, sprzedażą walut wymiennalnych) rzeczą oczywistą jest, iż w rozpoznawanym przypadku od początku chodziło o kurs kupna CHF ustalony przez Bank. Zakładając bowiem, iż powodowie otrzymaliby kwotę udzielonego kredytu, wskazaną w pkt 1 umowy, bezpośrednio w CHF, bez stosowania odwróconej indeksacji, zawartej w pkt 5.2 umowy, w celu osiągnięcia zamierzonego celu kredytowania, otrzymaną kwotę kredytu w CHF, powodowie musieliby wymienić na PLN na rynku walutowym po kursie „kupna” waluty obcej. W przypadku transakcji wymiany walut obcych na PLN, Bank tak jak każdy profesjonalny uczestnik tegoż obrotu stosuje kurs kupna waluty wymiennalnej. W przypadku natomiast spłaty przez kredytobiorcę raty określonej w CHF, poprzez zapewnienie na rachunku spłaty (w PLN) odpowiedniej kwoty złotych polskich, niezbędnych do nabycia waluty obcej przeznaczonej na spłaty zapadalnej w danym dniu raty kredytu, zastosowanie znajduje kurs „sprzedaży” waluty obcej. Rezygnując z Przewalutowania, Kredytobiorcy musieliby bowiem pozyskać franki szwajcarskie na rynku, w takim przypadku natomiast, wymienialiby walutę po kursie „sprzedaży”.

Rażące naruszenie „dobrych obyczajów”, stanowi jednakże, uzależnienie kwoty kredytu, od bliżej niesprecyzowanych w umowie i Regulaminie, kryteriów w jaki Bank ustalał wartość kupna CHF w celu zastosowania odwróconej indeksacji pkt 5.2 zw. z §2 pkt 20 Regulaminu (w zw. z pkt 5.1 zd. 2 lub 12.1 Umowy).

Klauzula umowna zawarta w pkt 5.2 umowy w zw. z brzmieniem §2 pkt 20 Regulaminu nie odwoływała się do ustalanego w sposób obiektywny kursu CHF, do obiektywnych wskaźników, na które żadna ze stron nie miała wpływu, **lecz pozwalała w rzeczywistości Bankowi kształtować ten kurs w sposób dowolny.** Na mocy spornego postanowienia to pozwany mógł jednostronnie i arbitralnie wpływać na wysokość kwoty kredytu, kwoty Uruchomienia kredytu mającego zostać wypłaconego powodom w CHF, z zastosowaniem odwróconej indeksacji. **Na dzień zawarcia Umowy sposób ustalenia wartości Przewalutowania nie został w żaden sposób określony przez Bank (powodowie nie zostali poinformowani o sposobie jego ustalania), postanowienia te są zatem niejednoznaczne**

i nieprzejrzyste. Nie wiadomo po pierwsze jakie wartości są punktem wyjścia w określaniu kursu kupna waluty (kurs NBP, a może informacje transakcyjne z rynku walutowego), **nie wiadomo także kiedy kurs jest ustalany** (na jaki konkretnie moment przed nadejściem terminu Uruchomienia kredytu), wreszcie nie wiadomo jaka jest

wysokość stosowanego przez Bank spreadu walutowego, a w konsekwencji czy w kursie ustalonym przez Bank jest zawarty jedynie spread walutowy (koszt zabezpieczenia dostępu do CHF na rynku międzybankowym), czy także jakiegoś rodzaju dalsze świadczenie, np. marża za dokonanie wymiany waluty, czyli wynagrodzenie Banku. Nadto w warunkach umownych nie określono nawet zależności

w zmianie kursu stosowanego przez Bank od zmian wartości walut na rynku międzybankowym. **Rzeczone klauzule mogły być więc wykorzystywane przez Bank w sposób wysoce dowolny i uznaniowy. Występuje tu więc znaczna dysproporcja informacyjna co do sposobu realizacji umowy między stronami. Wyeliminowany został w ten sposób czynnik konkurencyjności w ofercie Banku. Powodowie pobawieni zostali także możliwości kontroli, czy stosowany przez Bank kurs jest prostą pochodną rzeczywiście dokonywanych na rynku międzybankowym transakcji waluty, czy też zawiera w sobie jakiś dodatkowy margines, stanowiący de facto zysk Banku.**

Za brakiem sprzeczności omawianych klauzul z zasadami współżycia społecznego, nie przemawia także praktyka tworzenia przez Bank uniwersalnych podmiotowo tabel kursów walut, skierowanych zarówno do konsumentów, jak i innych podmiotów, aktualnych w zakresie wszystkich transakcji handlowych. Skoro bowiem konsument nie zna, choćby w przybliżeniu parametrów warunkujących wartości kursowe tworzonych przez Bank tabel, pozbawiony jest możliwości oceny, czy opłaca mu się skorzystać z tak skonstruowanej oferty. Ten stan rzeczy oznacza wyraźną nierówność informacyjną obu partnerów i w sposób zasadniczo wpływa niekorzystnie na sytuację konsumenta w stosunku kredytowym.

Aby jednakże uznać dane postanowienie umowne za abuzywne, nie jest wystarczające stwierdzenie wyłącznie, iż jest ono sprzeczne z dobrymi obyczajami, stanowi przejaw nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy. Strona powodowa musi także wykazać, prawnie relewantne znaczenia tej nierównowagi tj., że stanowi rażące naruszenie interesów konsumenta (cytowany przepis wymaga łącznego spełnienia wyrażonych w nim przesłanek pozytywnych i przesłanki negatywnej). **Na kanwie niniejszego postępowania sprowadza się to do wykazania, iż stosowany przez Bank kurs wymiany walut odbiega znacząco od kursu rynkowego.** Trudno bowiem mówić o rażącym naruszeniu interesów konsumenta, w sytuacji przyjęcia przez Bank kursu walutowego nieznacznie większego niż możliwy do uzyskania u innych podmiotów finansowych zajmujących się zorganizowaną i stałą wymianą walut obcych na walutę krajową i odwrotnie - w rozmiarach pozwalających na wymianę waluty kredytu (kilkuset tysięcy franków szwajcarskich) na złote polskie. **Strona powodowa, na której spoczywał ciężar wykazania swoich twierdzeń, nie wykazała rażącego naruszenia interesu konsumenta. Dodać wypada, iż nawet samo odwołanie się do średniego kursu kupna CHF w dniu wypłaty uznać należałoby za niewystarczające. Różnica między średnim kursem kupna CHF stosowanym przez NBP z dnia Uruchomienia kredytu (2,5086) a kursem kupna CHF obowiązującym w Banku (2,4478) wyniosła 2,4838%. Trudno mówić w takiej sytuacji o rażącym naruszeniu interesów konsumenta.**

Niezależnie od trafności powyższej konstatacji, zwrócić należy uwagę także na jeszcze jedną kwestię. Mianowicie ustalane przez NBP średnie kursy kupna i sprzedaży walut są jedynie kursami księgowym. Sam Narodowy Bank Polski nie kupuje i nie sprzedaje po takich kursach walut obcych. Sposób ustalania średniego kursu (księgowego) kupna i sprzedaży CHF przez NBP obrazuje uchwała nr (...) Zarządu Narodowego Banku Polskiego z 23 września 2002 r. (w brzmieniu obowiązującym na dzień 13 maja 2008 r. – tekst tejże uchwały znajduje się w Dz. Urz. NBP z dnia 21 lipca 2015 r.):

„§5 NBP wylicza kursy kupna i sprzedaży następujących walut obcych: dolar amerykański - USD, dolar australijski - AUD, dolar kanadyjski - CAD, euro - EUR, forint - HUF (Węgry), frank szwajcarski - CHF, funt szterling - GBP, jen - JPY (Japonia), korona czeska - CZK, korona duńska - DKK, korona norweska - NOK, korona szwedzka - SEK i jednostka rozrachunkowa Międzynarodowego Funduszu Walutowego (SDR) - XDR.

§ 6. Kursy, o których mowa w § 5, wyliczane są w sposób następujący:

- 1) pomiędzy godziną 16.00, a 16.05 NBP kieruje zapytania do 10 banków z listy o kwotowanie EUR i USD w złotych. W przypadku nieotrzymania wszystkich kwotowań NBP kieruje zapytania do następnych banków z listy;
- 2) z otrzymanych kwotowań odrzuca się po dwa skrajne uśrednione kwotowania dla każdej z walut, a z pozostałych 6 uśrednionych kwotowań wylicza się średnią arytmetyczną;
- 3) kurs kupna EUR i USD za złote równa się ich średniej arytmetycznej wyliczonej zgodnie z pkt 2, obniżonej o 1%;
- 4) kurs sprzedaży EUR i USD za złote równa się ich średniej arytmetycznej wyliczonej zgodnie z pkt 2, podwyższonej o 1%;
- 5) kursy kupna i sprzedaży pozostałych walut obcych, o których mowa w § 5, za złote liczone są na podstawie średniej arytmetycznej dla EUR wyliczonej zgodnie z pkt 2 i rynkowych kursów (serwis informacyjny (...)) EUR do poszczególnych walut z godziny 16.00, dla kursów kupna obniżonej o 1%, a dla kursów sprzedaży podwyższonej o 1%.

§ 7. 1. W przypadku braku możliwości wyliczenia kursów zgodnie z procedurami określonymi w § 2 pkt 1, § 4, § 6 pkt 1, 2 i 5, z powodu braku możliwości uzyskania aktualnych kwotowań walut, ograniczonej liczby kwotowań, braku dostępu do aktualnych rynkowych kursów spowodowanych awarią lub brakiem dostępu do serwisów informacyjnych ((...)), kursy, o których mowa w § 1, § 3 i § 5, wyliczane są na podstawie ostatnich wiarygodnych kwotowań i rynkowych kursów”.

Tak ustalone kursy NBP to średnia arytmetyczna z 6 z 10 uśrednionych kwotowań. Jest to zatem kurs odniesienia, średniej ceny waluty na rynku międzybankowym. Nie jest to informacja, ile EUR lub CHF kosztuje w NBP. Z całą pewnością jest to natomiast średnia kursu sprzedaży i kursu kupna waluty na rynku bankowym. Warto przy tej okazji zauważyć, że jak to zwykle bywa ze średnią arytmetyczną, część banków ma wyższą, a część niższą cenę kupna/sprzedaży walut. Pamiętać bowiem należy, że konsumenci nie trzymają w rodzimych bankach lokat we frankach, a zatem źródło jego pozyskania jest ograniczone. Banki mają ograniczoną możliwość pozyskiwania środków walutowych i posługują się tzw. techniką swapową (wymiana jednej waluty na drugą na określony czas, a następnie na dokonaniu operacji odwrotnej po ustalonym wcześniej kursie).

Koniecznym było zatem ustalenie czy zastosowany przez Bank kurs przeliczeniowy na poziomie 2,4478 zł/CHF odbiegał w sposób rażący od kursu rynkowego stosowanego w dniu 5 września 2006 r. na rynku bankowym. Inaczej rzecz ujmując ustalenia jak ten kurs kształtował się w innych bankach. Powodowie w tym zakresie nie wykazali żadnej inicjatywy dowodowej. Sąd nie mógł więc w ramach kontroli incydentalnej, ocenić czy zakwestionowane klauzule naruszają interesy konsumenta w sposób rażący, tj. czy zastosowany w dniu Uruchomienia kredytu kurs kupna CHF był rażący. Konstatacja ta prowadziła tym samym do stwierdzenia braku abuzywnego charakteru omawianego postanowienia umownego.

Zwrócić należy przy tym uwagę, iż nawet w przypadku uznania ww. postanowienia za niedozwolone, nie prowadziłyby to do nieważności całej umowy. Abuzywne postanowienie umowne, nie wiązałyby stron. Wyłączenie stosowania odwróconej indeksacji powodowałoby to, iż Bank obowiązany zostałby do wypłaty na dzień Uruchomienia kredytu, pełnej kwoty kredytu w wysokości 128 500 CHF, bez względu na siłę nabywczą franka szwajcarskiego względem waluty polskiej, ustaloną przez strony umowy przedwstępnej, wartość kredytowanej nieruchomości. Wypłata tejże kwoty mogłaby natomiast zostać dokonana wedle wyboru Kredytobiorcy: bezpośrednio w walucie kredytu, bądź po Przewalutowaniu na złote polskie zgodnie z dyspozycją Kredytobiorcy (w związku z możliwością ww. wyboru sposobu wypłaty, postanowienia tego nie sposób uznać za abuzywny). Powodom mogło by zatem w powyższej (hipotetycznej) sytuacji przysługiwać roszczenie o zapłatę kwoty 3 5230,62 CHF (128 500 CHF - 124 969,38 CHF), tytułem nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego. Tego rodzaju roszczenie o zapłatę, oparte na takiej podstawie faktycznej nie zostało jednakże sformułowane przez powodów (z oczywistych względów: wyższa kwota kredytu, konieczność ponownego przeliczenia wysokości rat, tego rodzaju rozstrzygnięcie nie byłoby dla Kredytobiorców korzystne).

Powyższe ustalenia prowadzą do następujących wniosków w zakresie roszczeń sformułowanych przez powodów:

1. Roszczenie główne o zapłatę kwoty 59 578,66 zł, stanowiące różnicę między nienależnie pobranymi, zawyżonymi ratami kapitałowymi i odsetkowymi podlega oddaleniu. Powodowie formułując przedmiotowe żądanie opierali się bowiem na założeniu, iż Bank udzielił im kredytu w kwocie 305 900 zł, oprocentowanego stawką LIBOR 6M. W ocenie natomiast Sądu łączącego strony stosunku prawnego z ww. przyczyn, nie sposób kwalifikować jako kredytu złotowego.

2. Roszczenie ewentualne o ustalenie, że nie wiążą ich postanowienia umowy i §2 pkt 20 i §4 ust. 5 Regulaminu także podlegało oddaleniu, po pierwsze z uwagi na brak interesu prawnego w domaganiu się takiego ustalenia, gdyż powyższe ustalenia mogłyby jedynie odnosić się do kwoty wypłaty kredytu, przy czym z uwagi na wykonywanie przedmiotowej umowy od 14 lat, za roszczenie dalej idące należało uznać roszczenie o zapłatę albowiem nadpłata powstała na skutek abuzywności postanowienia mogła dotyczyć świadczeń już spełnionych, niemniej jednak główna przyczyna, z uwagi na którą powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu związana była (bez względu na okoliczność czy powodowie posiadali w tym zakresie interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. do ustalenia tejże kwestii)

z niewykazaniem przez powodów abuzywności (przesłanki rażącego naruszenia interesu konsumenta) odwróconej klauzuli indeksacyjnej tj. aby zastosowany przez Bank w dniu Uruchomienia kredytu kurs odwróconej indeksacji, odbiegał rażąco od kursu rynkowego. Zdaniem Sądu, średni kurs kupna waluty stosowany przez NBP, jako kurs księgowy, nie może być w tym przypadku miarodajny. Ponadto nawet

w przypadku uznania za abuzywną odwróconej klauzuli indeksacyjnej, strony związane byłyby umową w pozostałym zakresie, kwota kredytu wynosiłaby więc niezmiennie 128 500 CHF. Ponadto kwestionowane przewalutowanie kwot pobieranych przez bank z rachunku złotówkowego powodów na spłatę ich zobowiązań kredytowych wynikało wyłącznie z faktu niewykonywania umowy kredytowej w sposób należyty. Powodowie zobowiązani do spłaty rat kredytowych we franku szwajcarskim, dobrowolnie i świadomie odstąpił od tego, decydując się na dokonywanie wpłat na rachunek złotówkowy i wyrażając w ten sposób zgodę na przewalutowanie tych środków przez bank według kursu bankowego, rezygnując zgodnie z pkt 8.8 umowy z dokonywania w okresie od październik 2017 r. do maja 2015 r. z wpłat wyrażonych w walucie CHF, w sytuacji gdy postanowienia umowy

w zakresie zastosowania miały pierwszeństwo przed postanowieniami Regulaminu. Konstatając brak abuzywnego charakteru kwestionowanych przez powodów postanowień dot. przewalutowania wynika bezspornie z jednoznacznych zapisów umowy, w której z uwagi na jej walutowy charakter podstawą wypłaty i spłaty była waluta CHF, przez co do ich określenia, zgodnie z umową nie było konieczne stosowanie jakiegokolwiek klauzuli przewalutowania.

3. Roszczenie ewentualne o zapłatę kwoty 21 418,19 CHF jako uiszczonej bez podstawy prawnej oraz o ustalenie nieważności umowy podlegało oddaleniu z uwagi na fakt, iż jak wskazano powyżej zastosowana konstrukcja umowy nie narusza norm powszechnie obowiązujących art. 353¹ k.c., art. 69 ust. 2 pkt 2 prawa bankowego a przez to nie jest nieważna, również z przyczyn wskazanych powyżej pomimo enigmatycznie sporządzonego oświadczenia zawartego w umowie kredytu pkt 11.5, w kontekście okoliczności towarzyszących zawarciu umowy nie można uznać aby przy prezentowaniu tegoż produktu zostały naruszone zasady współżycia społecznego w związku niewypełnieniem w pełnym zakresie obowiązku informacyjnego.

Powyższa konstatacja, prowadziła nie tylko do oddalenia powództwa głównego

i ewentualnego w całości, ale jak już wskazano powyżej także do oddalenia przez Sąd wniosków dowodowych formułowanych przez strony w zakresie dotyczącym przeprowadzenia dowodu

z opinii biegłego sądowego na okoliczność ustalenia zasadności wysokości roszczeń dochodzonych przez powodów, określonych w ww. pkt I.2. Oddalenie wniosku dowodowego pozwanego, powołanego na okoliczność wykazania rynkowych kursów wymiany waluty na dzień Uruchomienia kredytu oraz poszczególne dni, spłaty miesięcznych rat kredytowych, podyktowane było tym, iż ciężar dowodzenia w tym zakresie spoczywał na powodach a nie pozwanym.

W celu wyczerpania zarzutów podnoszonych w toku instancji, należy także ustosunkować się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczeń o zapłatę objętych przedmiotowym powództwem. Zdaniem Sądu

podniesiony przez pozwanego zarzut jest chybiony. Roszczenia z bezpodstawnego wzbogacenia przedawniają się bowiem z upływem ogólnego terminu przedawnienia roszczeń wynikającego z art. 118 k.c. tj. 10 lat. Mając zaś na uwadze fakt, iż powodowie wystąpili z przedmiotowym powództwem, które obejmowało okres od 4 października 2009 do 4 października 2019 r. - w przypadku roszczenia pkt I.2 a

w przypadku roszczenia pkt II.1 odnośnie rat spełnionych od czerwca 2015 r. omawiany zarzut nie mógłby wywołać zamierzonego przez pozwanego skutku w zakresie roszczenia ewentualnego a w zakresie roszczenia głównego co najwyżej mógłby wywrzeć skutek co do świadczeń za okres od października 2009 r. do kwietnia 2010 r. Powyższa konstatacja dotyczy także części odsetkowej roszczeń powodów. Termin przedawnienia tego rodzaju wierzytelności wynosi 3 lata, jednakże w przypadku jego rozpoznawania z punktu widzenia materialnoprawnej konstrukcji kredytu bankowego jako świadczenia okresowego, w dodatku wyłącznie z perspektywy kredytodawcy, a nie kredytobiorcy.

Z tychże względów Sąd oddalił powództwo zarówno główne, jak i ewentualne.

Ubocznie już tylko wskazać należy, iż w ocenie Sądu brak udzielenia odpowiedzi na reklamację złożoną przez powodów 17 września 2019 r. na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy

o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i Rzeczniku Finansowym nie powoduje, iż skutki o których mowa w art. 8 cyt. ustawy stanowią o uznaniu powództwa.

W toku postępowania sądowego pozwany bowiem nie został pozbawiony prawa kwestionowania roszczenia (tak też Sąd Najwyższy w uchwale z 13 czerwca 2018 r. sygn akt III CZP 113/17, publ. OSNC 2019 nr 3, poz. 36, str. 26). Podzielić również należało stanowisko, że powodowie składając reklamację nie określili jakkolwiek kwot, których dochodziliby od pozwanego, wobec czego uznać wypada, iż w okolicznościach niniejszej sprawy nie można mówić o uznaniu żądania co do wysokości.

Stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Na koszty procesu w niniejszej sprawie w sumie 10.817 zł, które przegrywający powodowie są zobowiązani zwrócić pozwanemu Bankowi, złożyły się następujące kwoty:

a) kwota 10.800 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów wynagrodzenia za czynności adwokackie, stosownie do § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (j.t. Dz.U. z 2018 r. poz. 265);

b) kwota 17 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów opłaty od udzielonego pełnomocnictwa.

W/w kwota, która zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania podlegała zasądzeniu od powodów na rzecz pozwanego w myśl art. 98 § 1¹ k.p.c. podlegała podwyższeniu o odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Z tychże względów Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu jak w pkt 3 wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)